СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк. Четвер, 25-го Липня 1907. Число 30. — Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, July 25, 1907. No. 30.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Червень 1907.

За померших членів, їх жінок і за случаї каліцтва:

Від. 48. Михаїл Гавран, умер 26. Авґ. 1906	$1000.00
Від. 92. Петро Скрут, умер 14. Мая 1907	$1000.00
Від. 9. Михаїл Ковач, умер 15 Мая 1907	$1000.00
Від. 61. Михаїл Попович, 1. Юнія 1907	$1000.00
Від. 139. Орест Бурка, 7. Юія 1907	$1000.00
Від. 1. Катерина Ґлова, жена Івана, 9 Мая	$400.00
Від. 132. Анна Вірчак, жена Івана, 8. Апр. 1907	$400.00
Від. 123. Григорий Мрикало, утратив ногу	$200.00
Від. 58. Гаврило Пиж, зійшов з ума	$150.00
Разом	$6150.00
Платня головних урядниківза Юній	$155.00
Адміністрація Союза за Юній	$79.43
Решта за 15.000 грамот	$390.00
Бонди гол. урядників	$52.00
Весь розхід виносить	$6.826.43

Розмет платить 7629 членів на ціле посмертне (кождий по 86 центів) і 749 членів на пів посмертного (кождий по 43 цнт.).

Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 цент. на Фонд резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі.

Разом платить: член на ціле посмертне $1.00 а на половину посмертного 57 центів.

К. Кирчів, предсідатель. С. Я[illegible]

А. Шаршонь, [illegible]

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Липень.

25	Ч.	Ілария, Покл.
26	П.	Гаврiіла, Ар х.
27	С.	Онисима
28	Н.	5. Волод. кн. р.
29	П.	Атиногена
30	В.	Марини вмуч.
31	С.	Еміліяна

О. Воленьский простуе отсим вістку подану в „Свободі“ ч. 28 будьтоби він обняв парохію в Елмаіра, Н. Й. і каже, що він вправді був який час в Елмайрі і старав ся получити кілька околичних місцевостий в одну парафію, але се з многих причин не удалось. О. Воленьский обняв тепер парафію в Buffalo, N. Y. а адрес его е 1184 Bailey Ave.

Дмитро Остапчук посол на сойм краевий помер тими днями. Небіщик був членом укр. нац. демокр. сторонництва і одним з найвизначнійших наших селян. Відзначав ся великими чеснотами, неввичайним чесним характером, повагою і поступовими поглядами. Послом до львівського сойму був через 12 років. Тішив ся загальною любовію братів селян і великим поважанем інтеліґенциї. Хоч був послом і властителем фільварку, якого доробив ся поволи і чесною дорогою, однак шанував свій хлопский стан і не скидав ніколи хлопского одягу. Єго син Яцко е послом до парляменту в рамени україньскої соц.-демократичної партиї. Бл. памяти Дмитрови вічная память!

Українська урядова мове в громадських урядах. Вибори до парляменту відсунули на де-який час спра[illegible] інсько[illegible] мови по сільських громадах східної Галичини. Тепер сей рух знов починае розвивати ся. Досі заведено українську мову в 1463 сільських громадах. Усіх громад в східній Галичині е 3500. (Діло).

Дня 9-го липня секретар міністерства справ внутрішних провінції Манітоби, Др. МикКиннис приняв депутацию українськах учителів провінції Манітоби.

Депутация предложила слідуючі резолюциї:

Іменоване україньских орґанізаторів для україньских кольоній в провінциї Манітоба на місце Поляків, котрі вкрались туди під покривкою рускости.

Продовжене україньско-анґлійского семинара в Вінніпеґу, де образуесь україньска молодіж на народних учителів в Канаді.

Щоб видано україньско англійскі підручники для народних шкіл, подібно як мають Німці і Французи.

Переведене шкільного акту на україньску мову.

Депутация була принята дуже радо і всі еї жаданя будуть в найскоршім часі по можности сповнені.

(К. Фармер).

В Pittston, Pa. завалили ся майни і засипали 10 робітників, сподіють ся за тиждень їх видобути. На верху 19 домів е дуже сильно ушкоджених по причині обнижена ся землі на пять стіп.

На будову руского театру у Львові зібрано в маю с. р. 1438 К., а в червню 828.24 К. Загалом зібрано доси на ту ціль 196.482.32 К.

Еміґрация з Галичини. Поселенча еміґтация, що причиняе для рідного краю великі втрати, звернена тепер переважно до Канади, до якої еміґрують переважно Русини. Зарібкова еміґрация ділить ся на заморську і европейську. Заморська завернена головно до Сполучених Держав. Еміґрант перебуваетам які три роки і вертае ся на родину з капіталом 2.000 до 4.000 корон. В Америці лишае ся ледви 5 проц. Тота еміґрация досягла в 1905 р. цифри 80.000 осіб, з того 60.000 Поляків, 10.000 Русинів і 10.000 Жидів. Европейська еміґрация мае сезоновий характер і треваe в році около 9 місяців. Вона звернена до Німеччини, Данії, Швеции, Швайцариі. До Німеччини йде з Галичини річно 120.000 робітників і робітниць, котрі привозять на родину по 180 до 200 корон. Вплив еміґрациї на відносини в краю значний. Зарібкові відносини приймають кориснійший вид. Заробітні ціни побільшили ся значно і тепер дають подекуди робітникам уже лучші услівя. Опіка над еміґрантами та охорона їх перед надужитами ніяка, бо консуляти не боронать еміґрантів як слід, супротив чого являеть ся потреба установленя окремих еміґрацийних комісарів і установленя правительственного еміґрацийного бюра для інформациї переселенців. (Економіст).

В місцевости Steep Creek, Sask., Can. випалював один фармер корчі близько своеї хати. Через неосторожність огонь перекинув ся на огород, де почало горіти порозкидане сіно. 4 ролітний хлопчина фармера побачив се, та підбіг правдоподібно, щоб горіючий клаптик погасити. Тимчасом заняла ся на нім суконка і волосе. З тяжким трудом удало ся огонь погасити, але його страшно попарено, так, що до тижня хлопя померло.

П. Зеленецка.

Як доносить „Промінь“ завязала ся на Буковині радикальна партия. Она однак не мае на ціли поборювати теперішних політичних провідників бук. Українців, а тільки працювати над осьвідомленем широких мас народних.

Примхи грому. Дня 27 м. м. вдарив грім в хату Українця Матвея Джанса, в Белфор, Н. Дак. і спричинив чимало страху хазяїнови. На щасте все й скінчило ся на страху. Грім вдарив у передню стіну, недалеко вікна, пробив її і влетів до хати. Ту спалив один вазонок, що стояв на вікні, засипав цілу сьвітлицю землею, скочив до кухні, а звідсіля вернув ся опять до сьвітлиці, де проломав під ліжком діру в підлозі і пішов у землю. Саме тоді находили ся в кухні хазяїн з хазяйкою, та грім очевидно не мав ніяких ворожих намірів, бо перелетів поміж їх, не тронувши нікого.

С. Ч.

Кілько коштувала друга дума?. Державна канцелярия обчислила видатки на другу державну думу на 658.630 карб. Та сюди не вчислено видатків на направу і прикрашене Таврийської палати (після обвалу стелі) та гроший, що пішли на сьвітло. Окремо від сеї суми видано: депутатам 521.450 карб. диет і 83.672 карб. на переізди, писарям думської канцелярії 40.655 карб. і „сьвяткових“ на Великдень 10.305 карб.; на куриерів та куриерських коний, що були в думі на послугах, 3.182 карб.; на канцелярийні знадоби 2.341 карб.; на машини до писаня, оповістки по ґазетах, на телеґраф і и. 6.065 карб.; до біблїотеки думи накуплено книжок за 950 карб.

В Петербурзі зробила поліція ревізию в міністерстві війни, де знайшла множество революцийних проклямаций. Видко, що і до міністерських столиків починае продирати ся революция.

При виборах до мійської ради міста Риму побідили радикали й социялісти; по раз перший ліста клерикальна перепала навіть у дільници ватиканській.

Як доносять телеґрами, в головнім місті Портуґалії, Ліссабоні, повиходили на яв великанські злодійства уряду. Они в війску, дипльоматичній службі, маринарці і т. д. виносять 6,771.000 дол. Є там дуже богато таких людий, що займають від 2 до 12 державних урядів нарав. Приміром посол для Хін, який за се дістае 12.000 дол. річно, однак сидить в краю, бо займае тут шість державних посад, що йому дае річного доходу 30.000 дол. та Хін ніколи і в житю не бачив.

Польский ксьондз J. Pałka z Gręboszowa порозсилав по тутешніх еміґрантах Поляках слідуючу відозву (подаемо ею в перекладі) враз з сбразом матери Божої: Не могла отся добра Матуся повздержати свого плачу за вами та вибрала ся за своїми синами гень за море, у далекий, новий сьвіт, та каже до вас: Єсли мене любиш, то даш доляра на „grotę i klasztor“... Отже Матір Божа приїхала до Америки. Питане, чи Єю по прибутю до Ню Йорку польскі ксьондзи і mateczki примушували в еміґрацийнім доmі św. Józefa до шурованя підлоги та иньших послуг за дармо — як се роблять з усіми дівчатами...

НА СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ

складка Русинів на весілю Федя Вовк в Jamaica, N. Y. $4.50.

ЖЕРТВИ ВІД РУСИНІВ

на Славяньский Іміграційний Дім.

Попередно зложено	89.25
о. Петро Лучечко з Микісракс, Па.	10.00
Онуфер Юрківский, Highbridge, N. J.	1.00
Др. Николай Ардан, Keokee, Va.	25.00
Василь Ґордієнко, Boonton, N. J.	5.00
Андрій Савка, Jersey City,	2.00
П-ні Н. Н.	2.00
Разом	$134.25

ОТЪ КАССИРА КОМИТЕТУ ПРЕОСВ. ВЛАДЫКУ ПРИВИТАЮЩОГО.

До всеобщой вѣдомости.

Этимъ имѣю честь Всечестн. Духовенство и всѣхъ почтенныхъ Русиновъ увѣдомити, же тикеты на Банкетъ (обѣдъ), данный поводомъ привитанія Его Преосв. Еппа С. Ст. Ортиньского — можно у нижеписанного получити.

Тикетъ про одну особу стоитъ 5 дол. Банкетъ отбудеся въ Park Avenue Hotel, 22 and 23 Str. Madison Ave.

На бенкетъ участвувати намѣряющихъ съ почтеніемъ прошу, дабы деньги на впередъ прислали на мою нижеподанну адрессу:

Rev. Gabriel Chopey,
44 Division St.,
Perth Amboy, N. J.

НА ОБЕЗПЕЧЕНІЕ ИЗДЕРЖЕКЪ ПРИВИТАНІЯ ЕГО ПРЕОСВ. С. СОТ. ОРТИНЬСКОГО НОВѢЙШЕ ЖЕРТВОВАЛИ:

35. Церковна громада въ Trauger, Pa.	29.45
36. Сполокъ ч. въ Соед. 21. Trauger, Pa.	15.00
37. Сполокъ въ Союзу 25. Trauger, Pa.	10.00
38. Церк. громада въ Patton, Pa.	18.00
39. Сполокъ въ Соед. 93. Patton, Pa.	1.00
40. Женскій сполокъ ч. въ Соед. 175. Pittsburg, Pa.	2.00
41. Церк. громада въ Braddock, Pa.	25.00
42. Церк. громада Пресв. Д. Маріи Scranton, Pa.	24.73
43. Сполокъ ч. въ Соед. 62. Sheffield, Pa.	5.00
44. Церк. громада въ Allegheny, Pa.	12.40
45. Церк. громада въ Lindsey-Punxutawney, Pa.	18.00
46. Церк. громада въ Bayonne City, N .J.	10.00
47. Сполокъ ч. въ Соед. 172. Bayonne City, N .J.	10.00
48. Женскій сполокъ ч. въ Соед. 291. Bayonne City	5.00
4. Церк. громада въ Bradenville, Pa.	10.00
50. Церк. громада въ New Salem, Pa.	15.00
51. Сполокъ ч. въ Соед. 192. Auburn, N. Y.	10.00
52. Церк. громада въ Barnesboro, Pa.	10.00
53. Церк. громада въ Arcadia, Pa.	28.31
54. Сполокъ ч. въ Соед. 119. Barnesboro, Pa.	10.00
55. Церк. громада С. Верх. Ап. Петра и Павла, Passaic, N. J.	25.00
56. Сполокъ ч. въ Соед. 186 Philipsburg, N. J.	4.00
57. Церк. громада въ Desloge, Mo.	20.00
58. Церк. громада въ New York City	44.50
59. О. І. Чаплинскій отъ себе	5.00
60. Церк. громада Simpson. Pa и Forest City, Pa.	5.00
	$401.39
Въ числѣ 29 квитовано	686.44
Въ едно	$1087.83

— Славяньске Іміграційне Товариство в Ню-Йорку пошукуе чоловіка, який би міг стати єго представителем на Елис Айленд.

Докладне знанє англійскої мови доконче потрібне.

Голоситись лише письменно до:

Slavonic Immigrant Society,
35 Broadway, New York City.

Запорожська слава.

Оповіданє.

(Продовженє).

Одного ранку, як тільки що зайняла ся червона зоря, вдарив довбиш у кітли, і через пів години запорожці, мов мурашня, вкрили поле поперед Січи і ставали курінями кінь до коня. Курінні атамани, полковники і инша старшина порядкували всяк біля своєї ватаги. Біля кождого курінного високо на легкім вітерці маяла хоругва: червона, синя, зелена або иншого коліру, щоб всяк козак і у поході і серед лютої січи бачив, де його атаман.

От виїхав на білому коні і славний Сірко. Міцно сидить він своїм важким тілом на баскім огирі, оглядаючи орлиним оком своє військо. Сиві вуси, брови і оселедець скрашають його, запалене сонцем, обличчя, і вся постать Сіркова така ще могуча, що навряд чи знайшов ся-б хто охочий вийти з їм на герць. Позад Сірка, на вітерці вигравав чорним волосом бунчук, а поруч маяла велика, біла військова хоругва і мов скликала козаків до кошового з усіх боків.

Оглядівши військо і побалакавши де-що з старшиною, зняв кошовий шапку і, повернувшись до сьвятої Покрови, перехрестивсь. І все козацтво, слідом за кошовим, здіймало шапки і мовчки кланяло ся і хрестило ся у той бік, де на сонці золотом вигравав хрест січової церкви.

Мовчки Сірко махнув рукою і передня ватага рушила у похід. За нею рушив сам кошовий, а за ним і все військо. запорожське.

Поважно їхав Сірко. На устах його і у очах не було того посьміху, який добре знала вся Січ. Він почував вагу сього часу, у який приймав на себе житя і бутність всього війска і ніхто з козаків не насьмів порушити величність тієї хвилини сьміхом. жартами, або піснею, так що перші часи походу всі їхали мовчки.

Недалеко від Січи перевезло ся козацьке військо на другий бік Дніпра і звідти повів кошовий козаків не на Крим, а геть у Ногайські степи. Козаки сьому дивували ся, але ніхто не насьмів спитати кошового, куди він їх веде, бо знали, що Сірко не одмовить ї слова, а тільки гляне на цікавого, та так гляне, що той не знатиме, куди з сорому й очи сховати.

Довгою гадюкою веть ся запорожське військо по степах та байраках, геть обминаючи татарські улуси, щоб не подали татари звістки у Крим про їхній похід. Січ і Дніпро вже далеко, а навкруги степ, як море...

Бадьоро й весело йдуть козаки. Нащо їм знати, куди вони йдуть? Їх веде сам Сірко, а де Сірко, там і слава і вдача. Пятьдесять ще й три рази водив вже Сірко запорожців у походи, і не було й разу, щоб не приніс він до Січи здобичі і слави. Тільки орли з під високого блакитного неба бачуть, де йде Сіркове військо, і стежуть за ним, бо знають, що куди повів Сірко січовиків, там досить буде солодкого людського трупу.

На третий день перед очима запорожців розіслало ся Гниле море. Молоді козаки, а з ними разом Шевчик і Зачепа, дуже дивували ся тому, що кошовий привів їх до цього місця, де вони не бачили ні байдаків, ні якої деревини, щоб поробити пороми за для перевозу. Тільки бувалі запорожці та ті, кому доводило ся втікати з кримської неволі, знали, що у сьому місці все море, що мабуть з верству було завширки, можна було не то що конем, але й пішки перебрести.

Сірко не повів козаків на Перекоп, бо знав, що там, на межиморю, понароблювано таких фортеців, що не зруйнувати їх і з найбільшими гарматами, і понакопувано таких рівчаків, що не закидати їх і за тиждень. До того-ж він міркував, що поки-б він бив ся під Перекопом, хан спроміг ся-б зібрати у десятеро більше війска, ніж було у його козаків. Через це Сірко і йшов крадькома до Гнилого моря, щоб, перейшовши його, несподівано вскочити у Крим.

Перейшовши на кримську сторону, зібрав Сірко всіх козаків на раду і почав казати, куди і на-що веде запорожське військо.

„Знаєте ви всі, панове товариство, славне військо запорожське, — казав Сірко до козаків, — як на сьвяте Різдво, потайно, мов злодій, у ночи, підкрав ся до нашої Січи одвічний ворог наш, кримський хан, з великим військом турецького султана і з своєю ордою!"

„Не вважаючи на те, що в Січи не було й половини козаків. Господь Милосердний та сьвята Покрова захистили нас, замутили ханови розум і дали нам змогу оборонити нашу матір-Січ. Але за такі ганебні заміри треба ще хану віддячити! Треба струсити його поганий Крим так, щоб і до віку не наваживсь він запорожців чіпати!"

„Тепер слухайте, панове, як я покладаю на думці це діло обрахувати! Я з частиною війска зостану ся тут, щоб боронити броду, а вас, брати—атамани, з усіми козаками, я розділю на пять найбільших татарських городів: Ахмечет, Бахчисарай, Козлов, Карасубазар і Кафу. Шулікою впадіть ви на ті городи... Нещадно карайте бусурменів у визволяйте з неволі хрещених! Та не гайтесь, діти, через здобич! На все це маєте ви тільки чотири дні, на пятий же день, хто не буде тут, то загине у бусурменській неволі, бо на шестий день хан спроможе ся підняти і привести сюди сто тисяч орди!"

Скінчивши промову, кошовий запитав, чи добре він казав і чи всім те до вподоби.

Козаки знали, що не гуляти йшли до Криму з своїм завзятим кошовим, а битись з невірними, і що всякому випаде так, як Бог дасть, як то кажуть: „кому слави добути, а кому й живим не бути". Через те, недовго міркуючи, козацтво почало гукати:

— Добре, батьку, кажеш! Добре! Віддячимо невірним!

VIII.

Безпешно спить хан. Глибокими рівчаками відрізав він Крим від степів. Міцні і високі муровані стіни Перекопу. Грізно виглядають по стінах чорні гирла гармат. Пильнує по баштах невсипуща варта. Нічого й наважатись ворогови здолати сї перепони.

З усїх боків Криму розлягло ся синє море, а по морю гуляють турецькі галери. Спи безпешно хан! Ні з якого боку не підступить до тебе ворог.

Спить і ханьский гарем. Тільки не впокійний і гнітючий сон чарівниць, у яких силоміць беруть кохання! Часто ввижаєть ся їм рідна оселя у своїй країні, батько й мати, що пестували їх змалку, а може й очі милого, з яким не судило ся зазнати кохання.

Кидаєть ся тут у гаремі по білому ліжку і сердешна Марійка, Шевчикова мила! Йде другий рік, що вона у неволї. Як доволокли її знесилену до Криму, то продали богатому старому татарину, що мав недалеко від Бахчисараю, на березі невеличкої річки Качі, великі сади і тютюнища. Тут, у цього татарина, вона й робила більше року.

Не легка була робота невольників. Чоловіки били ломами камянуватий грунт, а жінки й дівчата виймали велике каміння, відносили його геть з поля і викладали з камінюк по межі поля і при дорозі, невисокі стіни. Ті камінюки, які були крихкі, вони мусіли дробити і перемішувати з землею. Так оброблялось ся поле під тютюнище. Від цієї праці руки і ноги ніевчили ся у кров. До того ніяких черевиків невольникам не давали, бо об остре дрібне каміння черевики і чоботи дуже швидко шарпали ся на шкоду хазяїнови, до невольницьких же ніг хазяїнам було байдуже.

Спини і плечі невольників і невольниць і тут не загоювали ся, бо як не роби, а доглядачі завжди знайдуть за що оперезати невольницю батогом, так саме, як і ледачий фірман знайде, за що бити навіть і тих коней, які зовсім добре везуть.

Виготувавши поле, Марійка з иншими невольницями садила тютюнову розсаду і поливала тютюнище, що вечера носючи воду з річки. Ця робота хоч і була звична кождій українській дівчині, але тут доводили ся ходити по острому каміню і на круту гору,— камінці часто котили ся у низ, нога човгала, вода розливала ся, і зараз батіг доглядача ляскав по спині.

Але найгірше було невольникам у ночи. Боячись, щоб вони не втекли, або не вбили хазяїна, на всіх невольників на ніч надівали кайдани і замикали у льохи, де вони і спали серед всякої нечисти. На невольниць хоч кайданів і не надівали, але теж замикали одрізно від чоловіків у льохи, де спати доводило ся або на камінї, або на телячих і овечих шкурах, у нечисти.

Через не богато вже тижнів біле Марійчине тіло стало таке брудне, що здавало ся чорним, по руках пороблили ся ціпки, а на ногах наріс леп. Але й це все не зратувало Марійку від гамеру.

Одного літнього вечера, хан Мурат-Гирей виїхав верхи проїхатись по над чарівними берегами річки Качі і поднивитись на печерні городки давніх народів, що й тепер зацікавлюють і дивують всяких мандрівців і туристів. На Марійчине лихо, вона несла з Качі воду на тютюнище саме тоді, як берегом проїздив хан. Простежившись за нею очима, хан обернув ся до мурзи, що їхав позад його, і щось до того промовив. З того слова Марійчина доля була вирішена. Цього-ж вечера її відрізнили від инших невольниць і привезли у Бихчисарай до ханського гарему.

З того дня минув вже місяць. Марійку годують всякими солодощами, купають що дня і мастять пахучими мастями її тіло, щоб помякшити руки й ноги і погоїти струпи. Вона знає, до чого її готують і через що їй така шана, честь і пестування..., і серце її ниє й сумує.

Одного дня евнух сказав Марійці, що завтра над вечір вона мусить іти полоскатись під водограй. Про цей водограй Марійка вже чула у гаремі, що туди що дня ходять полоскатись то дівчата, то жінки, — иноді по одній, а иноді по дві і по три одразу але що визначає те полоскання вона не знала і міркувала так, що під водограєм всі, що живуть у гаремі, купають ся по черзі.

Сьогодня над вечір, коли ще сонце не заходило, стара служниця татарка, вивела Марійку на малий двір ханського палацу. Тут, осторонь, під високими стрункими тополями був невеликий водозбір, а біля краю того водозбору Марійка побачила водограй, що точив прозорі, мов сльози, краплини холодної води. Знявши одежу, Марійка увійшла у неглибокий водозбір і охоче плескала ся у свіжій воді після спеки літнього дня. Вона підставляла долоні під краплини, що падали з водограю, і грала ся, мов дитина, не почуваючи що на неї, нагу, дивить ся крізь потайне віконце старий хан неситим оком.

Цей водозбір і водограй замислив один з татарських ханів, щоб дивитись на красу своїх жінок і коханок. До водограю виходило потайне віконце з ханського покою, і хан Мурат-Гирей визначав час, у який мали виводити сюди купатись чарівниць з його гарему. — А щоб вода не ховала від його очей краси жіночого тіла, водозбір був зроблений надто мілкий.

Довго ще після того купаня Марійка не спала. Коли вона вертала ся з двору до своєї горниці, ханські жінки поміж собою пошепки балакали і її вчуло ся, як вона, одна, покиваючи на неї головою, сказала по татарському другій:

„Сьогодня — до неї!"

Ці слова мов ножем порснули її по серцю, і воно заболіло недобрим віщуванням, що сьогодня та ніч, коли примусять її віддати свій вінок дівочий і своє молоде тіло на наругу старому ласунови.

Лежучи тепер на мягких шовкових подушках, вона думала про те, яка-б вона була щаслива, як би змога їй, замісць цього мягкого ліжка, з дорогих килимів і подушок, лежати на голій лаві своєї рідної хати, поклавши голову на коліна рідної неньки! Як охоче проміняла-б вона всі ці бусурменські ласощі на окраєць рідної паляниці!

Вона з охотою повернула ся-б тепер і у неволю, до татарина на тютюнище, бо там хоч і важко було тілови, але лекше душі. Там вона була не одна. Там чимало було таких як і вона безчасних, відлучених від матерей і навіть від малих дітей... Було з ким побалакати, поскаржитись на лиху долю, поплакати, згадати рідний край свій, вільну волю, батька матір і милого... Тут же, закнута у цю роскішну але прокляту горницю, вона і немає до кого промовити слово, немає від кого почути жалісливу одмову і співчуття.

І тріпоче молоде дівоче тіло на цьому незвичному, душному мякому ліжку, як маленька рибинка, викинута хвилею на берег з рідної води.

„О мамо, матінко!..." скрикнула дівчина: „Порятуй свою дитину!"

А далеко від Криму, на Україні, тяжкою тугою тужить стара Марійчина мати, згадуючи свою любу доню, свою кров і тіло... І не раз, уставши поночі, запалює вона перед сьвятим образом страсну свічку і навколішках простоює ночі, благаючи Бога, щоб вернув їй з неволі рідну її дитину.

Марійчина душа бачить рідну матір і тихійшає... Сон спадає на її очи.

І снить ся Марійці чорнобривий козак, її наречений Іван. Наче-б любо вони сидять у садочку. Ласкаво дивлять ся на неї його чорні очи... Мило пригортає він її до свого серця... Як палко він її цілує! О Боже, як любо!.... яка вона щаслива!...

Але брязнуло щось біля дверей і скрикнула Марійка, схопившись з ліжка, мов сполохана пташка з теплого гніздечка. Бєть ся і тріпоче її маленьке серденятко, прислухуючись, чи не йде кат-хан її мордувати...

І не одурило дівчину її серце: це увійшов хан. Невеликий на зріст, з зігнутою спиною, він стояв перед Марійкою у довгому білому халаті і золотом гафтованих тухлях. Його довга, сива, скуйовджана борода висіла до поясу, а вузкі очи дивили ся на дівчину хижо і похотливо.

З З галасом кинула ся Марійка у куток, обгортаючи себе запиналом, дівоче її серце несподівано виповнило ся силою і рішучостию не едатись ханови.

„Чого лякаєш ся, божевільна?" сказав з посьміхом хан, наближаючись до Марійки. Він надивив ся сьогодня на її молоде гнучке тіло, і його хижі очи ще й тепер, крізь запинало, бачили дівчину нагою. Він нетерпляче простягав до Марійки свої жовті, цупкі руки, щоб взяти її у обійми. Але гнучке, молоде Марійчине тіло... Мов той вюн випр

снула вона з рук ласуна і прожогом кинула ся у другий куток.

Знову наближаєть ся до Марійки хан, мов той кіт, постерегаючи, щоб мишенятко не втекло у який бік. От він притисне вже дівчину у куток і міцно обхопив руками. Він почуває вже тепло молодого її тіла, що тріпоче у його обіймах... Але мов кітка вкусила Марійка хана за руку і знову, випручившись, відбігла до другого кутка.

Люто дивлять ся тепер очи хана на непокірливу дівчину.

„Ти пожалуєш, норовиста дівко, що не ласкава до свого властителя! Ну, та може иншим разом ти будеш покірливійша!

Сказавши так, хан, трясучи з пересердя бородою і грюкнувши дверима, вийшов з Марійчиного покою.

Тільки що зачинили ся за ханом двері, як до Марійки вскочили двоє евнухів і, скрутивши їй руки, понесли з покою і у одній сорочці, вкинули у темний льох, де кати вже чекали її з батогами.

IX.

Орлами розлетіли ся запорожці від Гнилого моря по Криму. Нічого шкодіти коней: тут безліч татарських і гарапських скакунів, один одного кращий... Бери, скільки мога і охота!

Як малі курчата розлїтаю ть ся по закуткам, зачувши крила шулїки, так кинули ся в ростіч від запорожців сполохані татари. Але козацькі коні прудкі, а татари не узброєні. Безліч падає їх групом по улусам і степам. Тільки богатих мурзів беруть козаки у полон, щоб потім обрати за них викуп.

Не встигли добігти гонції до хана, щоб дати звістку про лихо, як три великих ватаги козаків наблизились вже до Ахмечету.

У передній ватазї були й побратими — Шевчик і Зачепа. У кожному улусі, що рясно були роскидані по степу, вони сподівали ся знайти своїх дівчат і, під'їзджаючи до осель, випережали товариство.

Вже чимало спіткали козаки хрещеного люду, невольників з усяких земель і найбільше своїх земляків-українців. Всї невольники, де хто-б не був, чи на роботї у полї, чи по улусах зразу стали вільними, бо всї татари кидали все, що мали, і ратували тільки свої душі. Всїх таких невольників козаки направляли до того місця, де отаборив ся Сірко; самі-ж безупинн ебігли далі.

На шляху, біля Ахмечету, полковники козацьких ватаг кинули жереб, якій ватазї руйнувати Ахмечет, якій бігти далї, до Бахчисараю, а якій — у третю сторону, на Козлов. Четверта-ж і пята ватаги ще від моря пішли иншим шляхом на Карасубазар і Кафу. По жеребу випало так, що Зачепа і Шевчик з середньою ватагою пішли до Бахчисараю.

Тим часом у Ахмечеті ще ніхто не чув про запорожців і життя [illegible] йшло, як і завжди.

Тихо було [illegible] Джумалї Аґи. Хоч і не великі його покої але молода жінка Амина чепурненько вбрала їх килимами, саєтовими запиналами та рушниками, що вже тут вимережала рідною українською мережкою.

. . . .

Минув уже рік з того часу, як Санька стала Аминою і жінкою Джумалї Аґи. За цей рік молодиця зазнала чимало щастя. Джумалї Аґа любив її вірно, жалував, недопускав до роботи, відхиляв від неї всякі турботи, і молодиця почала звикати до того, що вона татарка. Нарешті у неї знайшов ся хлопець, і ця дитина вже на віки з'єднала її з чоловіком татарином. Правда, инколи зітхала вона, згадуючи свою неньку і рідне село, але вона знала, що може побачити її тільки на другім сьвіті. Брав її сум іноді і за коханим Грицьком, але вона була упевнена, що і він або вбитий, або де-небудь конає у неволї. Через те вона і нареченого свойого, Грицька, згадувала тепер так, як згадують дорогих людей, що вмерли.

Серце Саньчине не почувало, що той, кого вона згадує як покійного, сам тепер на баскім коні їде недалеко від неї, обминаючи Ах-Мечет, і прямує на Бахчисарай. Вона власне сиділа долї, на ріжноколїрному килимі, бавлючись з маленьким своїм сином Гасаном, що вже простягав до неї свої рученята. Тут же біля їх сидів на мягкій софі, підобгавши під себе ноги, Джумалї Аґа і, спокійно пахкаючи калїян, не зводив очей з своєї чепурної, жартливої молодиці, втїшаючись серцем на її вроду і на любого свого сина Гасана.

Але цей спокій і щастя у одну мить зникли як дим. В покій вбігла служниця, репетуючи, що вулицями стріляють і що люди бігають, мов несамовиті.

Джумалї вибіг на вулицю, але раптом повернув ся. Він побачив, що в містї козаки..., що вони ріжуть і бють людей палють будинки.

Мов крейда зблїдла Амина, почувши таку вість. Єю опанувало те почуття, яке добре знають злодії, застукані з награбованим добром. Вона одразу зрозуміла, що її щастя було не певне, не правдиве, а наче крадене, бо його неможна було виявити своїм братам-козакам. Про теж, щоб з цїми козаками вона мусїла повернути ся до рідного села, у неї й думки не було... Її доля тут, де її любий Джумалї, тут її і втїха — маленький Гасан.

„О, всемогутний Аллах і пророк Махмуд!" благав Джумалї, здіймаючи руки до гори. „Навчіть мене, невартого, що робити, як ратувати і куди заховати те щастя, що ви менї подарували: мою кохану Амину і любого Гасана!"

Серцем Джумалї опанувала роспука. Зратувати жінку з дитиною і втїкти всїм до Бахчисараю вже не було ніякого способу. Заховати їх теж нікуди, бо козаки знайдуть і поріжуть. Він метушив ся по покою, неможучи нічого надумати за для поратунку, і ламав собі руки.

Жіночий розум метчійший, Амина вже опанувала своїми думками і вже намислила, як переховати своє крадене щастя.

— Не побивай ся, мій любий, і заспокой ся!... казала вона, припадаючи до чоловіка.

— Сідай мерщій на коня і біжи до хана! Не бій ся за нас... Я скажу козакам, що була зневолена до любощів і через те придбала дитину. Менї не зроблять нічого, хиба що примусять вертатись на Україну. Але ти з ханом збірай швидче орду і вертай ся відбирати нас від козаків!

Все близчає галас. Поуз двір біжать хто кіньми, а хто й пішки неузброєні татари... Ще мине яка хвилина, і козаки будуть тут.

Але Джумалї вже на стойні. Він бере найкращого огира і на неосїдланому вихром вибігає з Ахмечету і прямує до Бахчисараю, щоб поспіти туди ранійш від запорожцїв.

Гучно бє копитами прудкий кінь тверду землю і несе Джумалї все далї від Амини. Вже бовванїють край неба таємні синї гори Читирдаг і Бабуган, а позад його і оба-біч хмарою встає дим від великих пожеж... То палають ті улуси і городи, які уже проминули козаки.

Палає і Ахмечет. А що робить Амина? Амина знову перекинула ся у Саньку. Не маючи ніякої української одежи, щоб переодягтись, вона здіймає з голови татарське жовте запинало і запинаєть ся знову, тільки вже не по татарськи, а так, як на Українї запинають ся молодицї. Вона вибігає до козаків на зустріч, ніби радіючи, і хрестить ся, щоб її не полічили за бусурменку та не вбили так, як вбивали всїх татарів. Радісним словом привитає вона козаків, закликає до покоїв, годує чобуреками і шашликами, роспитуючи про славне місто Умань і про рідне своє село... Так зратувала Амина життя собі і своїй дитинї.

Три днї бенкетували запорожцї у Ахмечетї, чекаючи поки повернуть ся ті ватаги, що пішли на Бахчисарай і Козлов, а на четвертий день, як тільки прийшла звістка, що з Бахчисараю запорожцї вже йдуть, зібрали вони всїх останнїх невірних, які не вспіли нї втекти, нї поховатись, повязали на татарських коней багато всякого добра і з усім тим рушили до Сїркового коша.

Визволених невольників була чимала юрба, і тут, помеж їми, йшла й Санька, з дитиною на руках.

Серце у Санькн нудьгувало і страхало ся через те, що не біжить досї ханське військо і її чоловік Джумалї, щоб бити запорожцїв і ратувати її від тих, що були колись їй братами.

(Дальше буде).

Дальше про першу учительську конвенцію в Манїтобі.

Дня 6. і далї цїлу ніч до недїлї рано.

В попереднїм справозданю я подав коротко в утїхи лише, про той день, тепер же стану писати і не хвалити-му, лише так напишу як воно було.

Цїлий суботїшний день війшов майже на ріжних дебатах, а те що було піднесене у пятницю приняло ся ухвалою одноголосно, тими всїми членами, що приступили в числї сорок (лише самих учителїв). Щоби всьо вкупі було видруковане, не завадить ще раз написати те саме. Першою справою сбговорювань був підручник в трох частях: саме українське; укр. і анґлійське і часть трета в двох мовах, ріжнородного змісту. До вироблення такого підручника для дїтий вибрано також комітет, котрий займе ся тим і до котрих уживати ме всїх укр. підручників, на котрих підставі виробить ся оден. School Act (шкільну уставу) уважае орґанїзація як найскорше видати в переводї українськім зі сторони уряду а разом із тим переміни орґанїзаторів інспекторів з Поляків на Українцїв. При сьому останньому вивязав ся страшний ентузіязм і науки, котрі навіть п. Бадерський травив — і перетравив знать без перешкод. Мовчав і тис зубами — не скреготав — і дивив ся наче борсук своїми мисячими очима. Прийшов... вислухав і пішов, той самий...

Другого дня знать вислано Шавдлевского з тим, що йому найбільше небезпеченьство грозить. Ну і він дискусіював, гриз печені старі кукурудзи, але до качанів догризтись не міг, бо страшно затвердли, почім і відійшов не принятий в члени, хотяй страшно намагав ся того, щоб приняли.

Про продовжене курсу учительського богато не говорилось, лише порішилось предложити щоби продовжили з висшими науками.

В обговорюваню часописи народно української, котра малаб вилетїти першою незалежною ластівкою, постановлено, як найскорше, по можности матеріяльній почати її видавати. Присутні радо се приняли, і в кождого мабуть забилось серце, ударяючи в той бік де чутливе місце, в той бік де всьо добре заховуеть ся.

Що до підвишки платнї, учителї цїлком не мали сього на думцї скликуючи конвенцію. На разї всьо треба погодити і розмірити мірною міркою, — і если так мірка доповнять ся буде доповнить ся і те що буде за мало учителеви.

Дальше ухвалено: заложити зі сторони учителя шкільну бібльотеку, в зимі вечірні школи для старших анальфабетів і молодших, а після можности давати поінформованя і помагати в закладанях своїх шторів для фармерів. Одним словом, працювати і причинятись до піднесеня нашого народу у всїх напрямах культури. Ухвалено, конечностію видати коротку історію України в анґлійській мові, а тим самим дати можність пізнати иньшим народам „чия кривда, чия правда і чиї ми дїти“.

По сїм приступлено до упорядкованя орґанїзації і вписуу членів, дійсних і почесних в котрі увійшли за внесками: з ам. України; Т. Стефаника, А. Новака, і М. Стечишина. З України: Грінченка. З Галичини: М. Лозинського, І. Франка, Сандуляка, Соломійчука, Малицьку учительку, Др. Трильовського, Пр. Пігуляка, М. Павлика, Проф. М. Грушевского і Спинула. Дійсних членів на разї вписалось 39. До комітету увійшли: Коцан предсїд., Гикавий писар, Саранчук скарбник. Провірна комісія: Т. Ферлей і Драбинистий, та ще потім ухвалено задля деяких полекш залагоджувати через посередництво бюра учительського справи дотичні учителя і тростісів шкільних і т. д. Секр. сього бюра вибрано Т. Ферлея. Кандидатів на орґан. інспек. поставлено: Т. Стефаника і Драбинастого.

Орґанїзація приняла назву українська учительска орґанїзація в Канадї. Стату ти оброблено також і на сьому всьому меньше — більше закінчила ся конвенція, по слїдах котрої можна богато сподївать ся. Буть — що буть, се перша орґанїзація зі ширшою програмою, також і до виконаня.

Арій.

Дописи.

З Белфор, Н. Дак.

ВІДПОВІДЬ.

Всїм тим, котрі відозвались на мою допись в 26 ч. „Свобода“, відповім ось що:

Я дуже рад, що надіслано менї споре число листів і запитань. Найбільше маю їх від приватних учителїв та дяко-учителїв, котрі не порозуміли мене як слїд. Я писав у дописї, що не маємо ту анї одного учителя Українця, але я розумів під тим учителя в американській „поблик скул“ не приватного або дяко-учителя. Не ходить вам о це, щоби той учитель мав учительський діпльом або щоби був в американських педаґоґічних школах. Нї. Нам лише на цїм залежить, щоби він знав добре анґлійску мову і правопись, а також аби надобовязково учив наші дїти по українськи. Для таких людей ми знайдемо місце в 10 тутешних публичних школах, до яких ходять наші дїти. Такий учитель дістає 45 до 50 дол. місячної платнї, помешкане, сьвітло і опал (розумієть ся, тодї, як учить, бо підчас вакаций не платять йому).

На прикінцї не можу незамітить, що я більше надіяв ся на свою допись. Іменно я думав, що на мій поклик відгукнесь де скілька лїкарів і лоерів, котрих ми ту найбільше потребуємо, та дармо! Анї один не відозвав ся. Тепер навіть не знаємо чи в Америцї є такі люди і чи американська Україна спромогла ся хоч на одного свого лоера та на одного лїкаря? Мабуть нї. І роздумуючи над тим, жаль і досада бере чоловіка, чому наш народ такий безталанний? Темний в неволї, темний на волї; темний в рідному краї, темний й на чужинї. Цїлі столїтя деруть з його шкуру і не хоче вчити ся; переїхав пів сьвіта — а темним остав. В чужих народів є надпродукция лїкарів та лоерів, а в нас на одного годї спромогти ся. Тьма кромішня, байдужність та й більше нїчого! І навіть не видати кінця нашому горю, навіть годї предвидїти, коли вже раз спинеть ся срамотняя лихая година...

Прокіп Горбенко.

Трой, Н. Й.

Сумною вістию спішу подїлити ся з Вами, дорогі Братя і члени Союза. По довгій, осьмимісячній, тяжкій недузї помер тут дня 13 червня с. р. Павло Стасяк, член нашого місцевого брацтва сьв. О. Николая і член Союза, відділу 13, в 50-ім роцї житя. Небіщик був родом з села Конечне, горлицкого повіту. Єще яко 15 лїтного хлопця галицка нужда і голод вигнали з рідного села шукати за морем кращої долї. Він прибув у Америку і проживав тут постійно уже 23 лїт.

Наша руска громада в Трой стратиль в небіщику одного з найлутших і найдіяльнїйших своїх членів і парохіян. Він належав до сих немногих людий, що перші положили підвалини і потрудили ся коло заснованя нашого місцевого брацтва сьв. о. Николая та орґанїзовали парохію і будову дому божого в Трой.

Обряду похоронного довершив місцевий парох о. Фекула. На похоронї цїле брацтво сьв. о. Николая віддаючи заслугам покійника належну честь виступило, в числї 140 людий в парадї зі своїми двома хоругвами, та відпровадило тїло небіщика на місце вічного супочинку. О. Фекула виголосив на похоронї дві промови, одну коло хати а другу на цминтари.

Покійний полишєв вдову і шестеро дїтий, з яких двоє ще малих. Нехай Бог потїшить і заступить полишивші ся сиротята а помершому братови най пером стане чужа, нерідна земля.

Филип Телеп,
секр. від. 13. Р. Н. С.

Jamaica, N. Y.

Перестерігає ся усїх Русинів так з Джомейкі як і пооколичних місцевостий, щоби они більше не адресували своїх листів на польский „банк“ п. Sąsiadka, позаяк сей панок неприймає таких листів говорячи: niechcę przyjmować listów Rusinow, bo oni są głupi i nie chcą u mnie kupować polskich książek.

Одже братя Русини, має нас якась полячина називати głupim, то ми перестаньмо годувати его нашими грішми. Листи ваші буде відбирати кождий такий „банк“ хотяйби і жидівский, та з певностию не почуе ся подібної лайки, як у брата polaka. Крім того думав би хто, що він людям робить велику ласку — то противно, обдирає в неможливий спосіб. І так пр. за 200 корон за пересилку бере $1.40, коли всюда инде бере ся лишень по 90 цнт. Але за се він потрактуе еще кождого назвою głupi. А те також щось варта.

Тому відзиваю ся до усїх Русинів: Дорога до Ню Йорку коштуе всего навсего 5 цнт. Там маєте своїх Русинів, що не тільки не будуть вас називати, але щиро у всякий пригодї дадуть вам поміч і пораду.

Русин.

Wilmington, Del.

Перед трома лїтами заложила мала горстка Русинів замешкалих в Wilmington, Del. свою парохію і до двох лїт малими датками купили красний лот під будову церкви за два тисячи долярів. Але щож бідним дїлати, коли не маєм за що церкви побудовати, щоби в нїй могли ми помолити ся Богу і скріпіти нашого духа в далекій заморскій сторонї.

Отож заложили ми ту парохію, але не було на жаль кому добре проводити бо навіть нїхто не умів по руски порядно рахунки записати. Отож тепер приїхало до нас більше просьвічених братів Русинів, і ми вже можем дальше поступати і так в одній згодї рада в раду вирентовали ми малий кут щоби могли в нїм помолити ся Боу і засьпівати наше Богуслужене.

Не маючи свого сьвященника ми мусїли погодити ся з парохією унґарскою в Philadelphia, Pa. і приїзджав раз на місяць до нас до тепер о. Годобай. Коли він виїхав до краю то тепер не маємо жадного сьвященника і знову позістались без нїчого, та сходимо ся самі до нашої каплицї і разом з нашим кантором молимо ся і сьпіваємо пісни в честь Богу і Пречистій Дїві Марії. Може нам допоможуть колись дочекатись своеї церкви та свого сьвященника. Упрашаємо Вас одже дорогі братя Русини будьте так ласкаві і поможіть нам хоть малою жертвою, коли прийде на Ваш поріг наш колектор, котрого ми вислали а Бог Вам сторицею винадгородить. Ми пізнїйше оголосимо Ваші імена в нашій часописи, хто що жертвував.

Здоровимо Вас любимі Братя Русини в імени нашої парохії.

За уряд:
Михаїл Криса, предс.
Гриць Чучола, секр.

НАДІСЛАНЕ.

Въ защиту чести о. прот. А. Хотовицкого.

Противъ своеи воли берусь за перо. Во имя справедливости хочу написати нѣсколько словъ для защити чести глубокочтимого о. прот. А. Хотовицкого.

Въ 15 и 16 числах „Свободы“ его обвинили за всѣ неудачи собора правосл. миссіи. На тѣ обвиненіи появились и отповѣди, послѣ которыхъ, думалось, и все прекратится. Но нѣ! послѣ 10 або 12 тыждней молчанія зновъ на о. А. Хотовицкого было кинуто болото, а именно въ ч. 28 почтенной „Свободы“.

Тутъ его ужъ обвиняють не только за неудачи собора, но наветь грѣхи и пороки его собратій майже приписуются ему и за тое лають его.

Но чи достойна того свѣтлая личность о. прот. А. Хотовицкого?

Нѣ!

Виною всѣхъ неудачь собора и баламутъ на немъ были личныи — приватныи счеты де которыхъ карьеристовъ, надѣявшихся зровнятись съ тѣми, кто стоитъ, по заслугамъ, выше ихъ. Подобно крыловской жабѣ, хотѣвшей зровнятись съ воломъ, они лопнули — отойшли во свояси, къ себѣ домой. Зависть и злобу на соборѣ могли бачити всѣ делегаты, но тое исходило не отъ о. А. Хотовицкого, а цѣлкомъ отъ иныхъ людей. Не будь на соборѣ злобы и ненависти; не будь тамъ зависти и раховання личныхъ счетовъ, соборъ бы далъ больше плодовъ для блага народа...

Я, якъ делегатъ послѣдной конвенціи, присутный на соборѣ и противникъ всякой дряхлости, можу засвидѣтельствовати, що если бъ присутствующіи на соборѣ, ужъ не говорю о простыхъ делегатахъ, мали столько благородства, выдержки, дѣловитости и стремленій, сколько малъ о. А. Хотовицкій, то соборъ былъ бы больше нѣжъ all right!

На конвенціи-же о. А. Хотовицкій показалъ себѣ противникомъ устарѣлого и несправедливого. Онъ первый покинулъ передніи ряды въ собраніи и перейшелъ на задъ. Онъ первый отказался отъ несправедливого пользованія голоса, якъ неделегатъ. Въ томъ его заслуга. А я знаю, що хваленыи почтеннымъ дописователемъ лица не захотѣли добровольно отказатись отъ той несправедливости, а желали-би и на далѣй быти опекунами надъ прозрѣвшими уже къ самостоятельной жизни людьми. То ужъ нахальство, а не любовь до народа!...

Обвиняти о. А. Хотовицкого за то, що его „прислужники“ пили и курили также несправедливо, якъ если-бъ я обвинилъ почтенного дописователя въ томъже самомъ грѣхѣ только потому, що его „хваленыи“ также пили пиво. Въ нашъ вѣкъ наветь батьки не отповѣдають за своихъ дѣтей, а не только щобъ высоконравственныхъ и неувлекающихся разными дурными привычками людей винити за проступки ихъ „прислужниковъ“.

Наконецъ, на слова: „всѣ знають якій ьы добродѣй, що все готовы сами зажерти“, можу сказати одно: дай, Боже, дальше такихъ добрыхъ людей, якимъ е о. прот. А. Хотовицкій. О томъ я добре самъ знаю, бо есть однимъ изъ его благодарныхъ за его отзывчивость не только совѣтами, но наветь и большой грошевой помощью. Мой товарищъ, отправленный въ Россію благодаря о. А. Хотовицкому, до сихъ поръ въ письмахъ до мене (скоро буде 5 роковъ, якъ я въ Америцѣ) вспоминае добрую и отзивчивую личность къ нуждамъ заброшенныхъ судьбою людей— о. А. Хотовицкого. Я знаю многихъ, що достали отъ него грошевую помощь. А сколько священников и дьяковъ перебывало у о. Хотовицкого, — и всѣмъ имъ былъ данъ самый радушный пріемъ.

Нѣ! не можно обвинити о. А. Хотовицкого въ зожертіи грошій! Онъ есть добрый, отзывчивый къ нуждамъ народа! Онъ — свѣтлая личность!

Най обвиняють его во всемъ другомъ, но николи не въ томъ, въ чомъ обвинилъ его „Делегатъ мірянинъ“.

Гавріилъ Добровъ.

„SWOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Publisher and Editor: Jno. Ardan.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at Nev York, N. Y. under the Act of Congress of Ma ch 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців...$2.00

До стар. краю на 12 місяців $2.00

В Америці на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:

"SWOBODA"

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Справоздане контрольної комісиї Р. Н. С.

Дня 9 го липня 1907 відбула ся контрольна комісия Р. Н. С. в Jersey City. Тепер доперва показало ся, що „Союз" вже станув на сильній підставі і розвивае ся як найкрасше. Передвчасна радість ворогів „Союза" що через розмет, члени „Союза" виступлять і „Союз" розпаде ся, не сповнила ся. Показало ся, що стало ся цілком противно, бо не тілько матеріяльно але числом членів Р. Н. С. вскріпив ся, як кождий з сего справоздання переконае ся. Послідна контроля котра відбула ся 14-го Децембра 1906 закінчила свою роботу з кінцем місяця Октобра 1906 а тепер зачала від 1-го Новембра 1906 до кінця Мая 1907.

Прихід за новембер:	6,993.01
Готівка з кінцем октобра	24,758.44
	31,751.45
Розхід за новембер	5.360.99
Готівка з кінцем новембра	26,390.46
З того:	
фонд сирітский..	17,759.53
„ резервовий	2,361.04
„ народний .	260.74
„ бідних	260.74
„ розпорядимий	5,748.41
	26,390.46
Прихід за децембер	8,830.60
Готівка з кінцем новембра	26,390.46
	35,221.06
Розхід за децембер	5.729.50
Готівка з кінцем децембра	29,491.56
З того:	
фонд сирітский..	17 859 53
„ резервовий	2,762 58
„ народний .	332 69
„ бідних	332.69
„ розпорядимий	8,204 07
Загальний стан з кінцем децембра 1906......	29,491.56
Прихід за січень 1907..........	8,281.75
Готівка з кінцем децембра	29 491.56
Весь прихід.....	37.773.31
Розхід за січень.	7,864 37
Готівка з кінцем січня.........	29,908.94
З того:	
фонд сирітский..	18,820.43
„ резервовий	3,091.53
„ наоодний .	407.51
„ бідних	407.51
„ розпорядимий	7,181.96
	29,908.94
Прихід за февруар	8,550 84
Готівка з кінцем січня	29.908.94
	38,459.78
Розхід за февруар	7.717.92
	30,741.86
З того:	
фонд сирітский..	18,764.28
„ резервовий	3,674.83
„ народний .	485.29
„ бідних	485.29
„ розпорядимий	7.232.11
	30,741.86
Прихід за марець	8,477.61
Готівка з кінцем февруара	30 741.86
	39.219.47
Розхід за марець	7,706 68
Остае...........	31,512.79
З того:	
фонд сирітский..	19,964.28
„ резервовий	4,367.98
„ народний .	565.18
„ бідних	565.18
„ розпорядимий	6 050.17
	31,512.79
Прихід за апріль	8,399.59
Готівка з кінцем марця	31,512.79
	39,912.38
Розхід за апріль	5,513,67
Остае...........	34,398.71
З того:	
фонд сирітский..	19,567.66
„ резервовий	4,979.54
„ народний .	646.04
„ бідних....	646.04
„ розпорядимий	8.559.43
	34,498.71
Прихід за май...	8,734.58
Готівка з кінцем апріля........	34,398.71
	43,133.29
Розхід за май...	8,434.47
Готівка з кінцем мая	34,698.82
З того:	
фонд сирітский..	20,623.81
„ резервовий	5,574,54
„ народний .	728.62
„ бідних	728.62
„ розпорядимий	7,043.23
	34,698.82

Так представляе ся стан маетковий Р. Н. С. з кінцем мая 1907. Рівнож що до нових братств і членів може „Союз" повеличать ся. І так від 1-го Січня 1907 приступили слідуючі братства:

Відділ 93 сьв. Йосифа в New Burgh, Ohio.

Вінділ 112 тов. „Любов", Newark, N. J.

Відділ 148 сьв. о. Николая California, Pa.

Відділ 149 Прес. Богородиці West Seneca, N. Y.

Відділ 150 сьв. Николая Irwona, Pa.

Відділ 151 Прес. Діви Allentown, Pa.

Відділ 152 Прес. Діви Homestead. Pa.

Відділ 153 сьв. Іоана Крестителя Berwick, Pa.

Відділ 154 Петра і Павла New Britain, Conn.

Відділ 155 тов. Запороска Січ Perth Amboy, N. J.

Відділ 156 сьв. Петра і Павла Chattaroy, W. Va.

Відділ 157 сьв. Дамитря, Donra, Pa.

Відділ 158 сьв. Володимира, New Kensington, Pa.

Відділ 159 сьв. Петра і Павла, Herkimer, N. Y.

Відділ 160 сьв. Юрія, Jamaica L. D., N. Y.

Відділ 161 сьв. Петра і Павла, Tower City, Pa.

Відділ 162 сьв. о. Николая, Holyoke, Mass.

Відділ 163 Тов. Зоря Edmonton, Canada.

Відділ 164 сьв. Івана Хрестителя, North Hadley, Mass.

Відділ 165 сьв. Іоана Богослова Pittsburg. Pa.

Виступило братство сьв. Івана Хрест. відділ 142 в Vandergrift, Pa. а властиво розвязано его задля малого числа членів.

Членів Р. Н. С. від послідної конт. коміс. побільшило ся так:

Новембер 1906......	396
Децембер „	570
Януар 1907.........	452
Фебр. „	488
Марець „	391
Апріль „	320
Май „	303
Юній „	341
	3261

Виступило:

Новембер 1906......	119
Децембер „	130
Януар 1907.........	143
Фебр. „	127
Марець „	134
Апріль „	188
Май „	129
Юній „	189
	1159

Отже прибуло від послідної контрольної комисиї 2102 нових членів.

Всіх членів Р. Н. С. мае з кінцем Юнія 1907 **9604**.

В тім розвою Р. Н. С. найбільшу заслугу мають головні урядники як з докладної контролї показало ся. Всї книги суть проваджені вѣ як найліпшім порядку. Рахунки ані на оден цент не ріжнять ся так в головного секретаря як касіера і предсідателя. Другий рекордовий секретар провадить вcase членів в взірцевім порядку, п. Ядловский яко орґанізатор заслужив ся дуже разом зі всїми собі підчиненними орґанізаторами.

Одним словом всім урядникам головними належать ся признане від всїх членів належачих до Р. Н. С.

О. Лев Левіцкий.
Йосиф Стеткевич.
О. Калакука.

Мова хлопська та панська.

Учіте ся, брати мої,
Думайте, читайте;
Й чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Часто приходить ся здибати як в Росийській так і в Австрійській Україні таких Українців, що стидають ся своеї рідної мови. Росийські Українці силкують ся розмовляти по московському, а австрийські по польськи. А усе се через те, що такі люди свою власну мову ввважають за хлопську а московську або польську за панську.

Чи ж оно справедливо? Нехай скажуть такі люди, що е в їх власних мовах хлопського, а в чужих — панського! Вони не можуть нічого такого указати, бо його нема. Та чи е, справ дї, на сьвітї хоч одна мова, щоби ся називала хлопською або панською?! Ні, нема, то усякий розумний чоловік те скаже. Нам відомо, що е ріжні народности і кожна з них мае свою власну мову, як на приклад: Англїйцї — англійську мову, Німці — німецьку, Французи — французьку, Москалї московську, Поляки — польську, Чехи — чеську.

Українці — се окремий нарід, який мае свою власну мову й називати сю мову хлопською та стидати ся еї — е з боку Українців безглуздностію та зрадою; то усе рівно що називати свого батька та матїр хлопами й цурати ся їх. Бо ж таки справдї поміркуйте. Батько й мати суть Українцї й розмавляють по українськи, син був вчений сеї мови як почав тілько мовити, а потім як виріс, то матерню мову називае хлопською, стидае ся еї! Бо, бачте, він уже зробив ся великим паном! він вже не признае свого батька й матери, своеї родини, свого народу! Чого як не самого глибокого презирства варті такі люди?! Вони думають, що поробили ся панами. Ні, добродії, бо „видко пана по холявам".

В більшости разів такі люди, цураючись своеї рідньої мови, не уміють розмовляти на московській або польській, а тілько силкують ся й думають, що говорять добре. Як почне такий добродій часом говорити на чужій мові, то хоч вуха затикай! Не знаеш, чи сьміяти ся з такої „панської" мови, чи виганьбити за безглуздість, глупоту та зраду, сплюнути та піти геть від таких людців подалї, щоби очи не виділи й вуха не чули зрадника матерньої мови.

Коли Поляки або Москалї (розуміе ся, чоловіконенависники) називають українську мову хлопською, то се природна річ. Кому не відомо, що Поляки уважають усїх Українців за гайдамаків? А польські пани називають український нарід просто бидлом, якого обовязком е утримувати на власних плечах усіх панів й тодї й тілько мае право на істнуване, коли робить на них.

Але якжеж инше пани будуть відносити ся до Українців, коли з поміж остатних суть такі підлизники, що відцуравшись рідної мови й народу, клячать перед панами? Рабські натури!

Пан копне його ногою нїхто не любить зрадників а зрадник готовий цілувати ту саму ногу й міркує то за велике щасте для себе. Низькі раби!

Ні, панове, так не годить ся! Пора стямити ся, пора зрозуміти, що ми окремий нарід й що наша мова нічим не згірша від московської або польської. Пора скинути ярмо рабства й підлизництва й почути себе панами й господарями на своїй же власній землї, густо политій кровлею батьків наших! Час покинути заглядати до чужих рук та цілувати московські та польські мягкі місця.

Ми не маемо у них ніякої потреби, ми можемо самі без них жити та ще й у сто разів ліпше. Наша мова, на якій говорили наші батьки зовсім не гірша від московської та польської.

Отже в Америці нема хлопів, так само не буде хлопів і у нас, не буде тодї й хлоської мови, але треба перше у сього перестати лизати та кланяти ся москалям та полякам. Треба властиво промовити до них: „Йдіть собі геть, гнобителї, ми самі собі пани, ми не потрібуемо вашої опіки й без вас дуже гарно можемо обійти ся"!

Я знаю, що зрадників матерної мови й цурателїв свого народу е меньша частина поміж Українцями і ся частина е гіршою частиною українського народу. Я знаю, що Україна завсїгда мала й мае вірних, чесних, люблящих синів, які завше стояли, стоять й стоятимуть в обороні своеї мови й народу. Мали ми героїв, які кости свої положили за нарід свій, маемо й тепер чесних з глубоким почутем людий, які усе свое жите покладають за для свого народу і батьківської мови. Гляньте, скілько часописів стоїть на сторожі оборони нашого народу, гляньте на славних письменників на ріжні просьвітні товариства, де згромаджені квіти наших сил! А наша молодь, яка не мае рабського духу, а забуваючи про себе усї сили уживае для захисту рідного народу. З вірою в свої сили й невсипучою надією на торжество правого діла ліпші сили України йдуть будити заснувших еї синів. І Україна просипаеть ся від тяжкого сну. Подивіть ся на результати виборів в Галичинї та Буковині: 25 заступників українського народу, а зрадників свого народу, московських та польсько панських лизунів — пять. Тілько усього. Пізнав нарід вовків в овечих шкірах.

Не затримае пробудженя й визволеня України з під ярма неволї гавкане московсько польских лизунів нї мракобісних часописів. Гавкае до хрипоти одна така „зацофана" часопись в Ню Йорку. Гавкае злісно, але у всій злісній хрипоті яскраво видко безсиле. Д. Редактор свої зацофаної часописи (називае ся вона на сьміх усім розумним людям „Поступ". Зацофаний „Поступ" вот так штука!) бачить, що ніхто не хоче вчити ся в него московскої мови хоч не знаю як би він почав учити по московському, коли сам не знае та й від злости гавкае; але „пес бреше — вітер несе". Ще йому мало того носа, що получив за мову від прав. священика!

Памятаймо, братя, що наша мова не е хлопською, вона не гірша від других мов, а хто еї цурае ся — той цурае ся батька й матери та свого народу і як зрадник — заслугуе глубокого презирства.

Обовязком кождого з нас е робати що в силах щоби ми мали повне право носити імя вірних синів своїх батьків й свого народу.

К. Білик.

Лист зі Старого краю.

(З австрийського парляменту. Жнива в Галичинї. Союз молочарських Спілок в Стрию. Дещо з міжнародного конґресу у Віднї.)

В послідним тиждни австрійський парлямент у Віднї був сьвідком цікавих дебат з нагоди наглячого внесеня в справі перенесеня з Відня через міністра фінансів Коритовського (Поляка) трех фінансових урядників в далекі закутини держави за те лишень, що ті урядники мали відвагу кандидувати з рамени поступових німецьких партий проти теперішних найвірнійших союзників правительства то є німецьких клерикалів і антисемітів. Польський міністер австрийського цісаря думав, що він в Галичинї, де не треба оглядати ся на ніякі параґрафи і де самоволя першого ліпшого польського урядника є найвисшим законом... Одначе в своїх рахунках завів ся польський міністер. Вправдї палата не ухвалила наглячости внесеня, бо в обороні міністра станули всї темні сили в парламенті (клерикали, антисеміти, Поляки і Чехи), що творять більшість австрийського парляменту, але міністер почув цілу пачку болючих слів від послів українських, социяльних демократів і поступових Німців і міг переконати ся, що панованє репрезентантів шляхотської Польщі в Австриї мусить взяти в лоб.

Іменем Руського (українського) клюбу промовляв посол Вячеслав Будзиновський з разу по українськи для замаркованя, що і Українцї жиють в межах австрийської держави, а відтак по німецьки, доказуючи в незвичайно острих словах, що в Галичинї — особливо Східній, замешкалій Українцями — австрийське правительство не має ніякого значіня і Українцї галицькі по правдї знаходять ся під польським панованєм. Про польських урядників і учителїв в Галичинї висказав ся посол Будзиновський, що вони з українським населенєм поступають гірше як на війнї турецькі башибожуки (турецькі жовніри розбійники). Що до польської шляхти, котра головно гнобить наш народ, то сказав, що коли вона не змінить свого поступованя, то готова повиснути на сухій вербі. Але і сю смерть уважає пос. Будзиновський за шляхотну для польських панів, то радби нагнати їх до західної Галичини, а що і там не хотять приняти східно-галицьких хлопських кровопійців, то радить витопити їх всїх в Сянї. Вказав вкінци на те, що на Мазурах товче ся кілька тисяч українських урядників і зажадав від правительства, щоби чим скорше перенесло українських урядни-

ків до Східної Галичини. За ту промову польські посли і польська преса страшенно накинули ся на посла Будзиновського і взивають правительство, щоби ще більше дусило Українців.

Другою справою, що нею повних два дни занимав ся парлямент, — се були славні галицькі вибори. В парляменті внесено аж пять наглячих внесень з причини нечуваних виборчих надужить в користь польсько-панських кандидатів і кожде внесенє жадало від палати вибору окремої парляментарної комісиї для докладного розслїдженя надужить при недавних виборах в Галичині і укараня провинивших ся урядників. Помимо того одначе, що бесїдники навели тисячі фактів гіркого подоптаня закона при виборах, палата послів більшостию голосів відкинула наглячість внесеня і тим неначе заохотила галицьких урядників дальше безкарно ґуляти і для польських панів шахрайством і розбоєм здобувати мандати. За наглячистию голосували тільки Українці, социяльні демократи, польські людовці (хлопська партия, котру при виборах також поборювано), сионісти і кількох поступових Німців та Чехів. Всї пять внесень відкинено.

І як раз в хвили, коли президент парляменту оголосив, що іпослїдне внесенє в справі галицьких надужить перепало, скоїла ся подія, якої история австрийського парляменту доси ще не записала. На даний знак повстають всї українські посли і серед гробової тишини цілої палати сьпівають наш народний гимн „Ще не вмерла“ а відтак „Не пора“. В сали настало замішанє. Всї міністри присутні на сали, поучені через польських міністрів Коритовського і Дзєдушицького, що українські посли сьпівають українські революційні пісні, чим скорше втікають зі салї під проводом президента міністрів барона Бека. Ще кілька хвилин відбивав ся о шклянну стелю салї засїдань австрийського парляменту могутний звук наших народних гимнів, почім наші посли спокійно сїли і засїданє закінчило ся без перешкоди. Сей „сьпівучий протест“ зробив велике вражінє на присутних і про него заговорили обширно віденські дневники. Поступова віденська преса станула по нашій стороні і наводячи в німецькім перекладі відсьпівані нашими послами гимни, не щадить слів догани польскому панованю в Галичині, а також і австрийському правительству, що байдужно дивить ся як Польща угнетає Українців в Галичинї...

Сегорічні жнива в Галичині не заповідають ся добре. Озимина в наслїдок довгої, строї і сніжистої зими всюди не дописала і треба було в більшости її переорювати; та і ярина не найліпша. Взагалї в сїм роцї збірка з поля буде далеко менша як попередних літ. На рільничий страйк не заносить ся, бо богато робучих рук, що давнійше робили на панських ланах, тепер на роботі в Прусах або в Америці.

Від кількох літ молочарство в східній Галичині, особливо над Дністром і його протоками, де є більше пасовиск, розвиває ся що раз красше. Перед кількома роками основано в Стрию Союз молочарських Спілок, що доси згуртував около себе близько сотки українських молочарських спілок і отворив головний склад для продажи і експорту масла в Стрию, а тепер недавно отворив вже філїю у Львові. Спілки молочарські мають в Галичині велику будучність.

Недавно відбув ся у Відни міжнародний рільничий конгрес. Дискусия була оживлена. З важнійших справ порушено справу робітників, яких економічне положенє треба поправити. Дальше обговорювано справу речинцеву торговлю збіжем і признано, що треба конечно дорогого закона заборонити гри збіжем на біржі, на якій продає ся збіже, якого ніхто не бачив, а де диференциї приносять тільки зиски або страти. І так пр. в самім Ню-Йорці в однім роцї продано 10 разів більше пшениці, ніж її можна випродукувати в цілім сьвітї. Вкінци висказав конґрес бажанє, щоби ціни на збіже не установляли самі купці або торговельні корпорациї, але самі рільники зглядно рільничі спілки. Третою і найважнійшою справою конґресу була справа удержаня землї в руках рільників. Рішено заняти ся більше дрібними рільничими господарствами та інформувати їх, як використати всї здобутки науки.

9. VII. 1907. С. Б.

З Російської України.

Думу розвязано. Від довшого часу всї в Думі і поза Думою вижидали її кінця.

Царське самодержавіє не могло поєднатись з правдивим свобідним житєм політичним, не могло поєднатись з правдивою конституцією, з правдивим парляментом. Царське самодержавіє не могло поєднатись з репрезентантами суспільности, з репрезентантами народних мас. Царське самодержавіє хоче далій правити краями і народами царської імперії без ніякої контролї, шайка опришків, що зветь ся российським правительством, хоче й далій панувати на широких просторах российської імперії самовладно і безкарно.

Гнів шайки опришків царських, з великими на чолї, звернув ся передовсїм на послів социяльно-демократичних. Видумано історию про величезний заговір і президент-міністер Столипін зажадав, аби безпроволочно 55. послів — социяльдемократів віддано під суд. Ніхто в сьвітї не вірить в се, що пише преса царського правительства, ніхто не вірить в сей заговір.

Кождий знає, що царське правительство від першої хвилини дивилось з ненавистию на Думу, хоч Дума в своїй більшости не була революційна, хоч Дума ся, а головно партія ліберальна кадетів йшла як найдальше на зустріч домаганям правительства.

Одна, одинока Дума моглаби вдоволити царських опришків, — Дума, в якій „чорносотенці“ становилиб більшість, Дума, що булаби тільки прибічною радою самого правительства та сповнялаби всї прикази царських міністрів.

І таку Думу задумує уряд царський сотворити при помочи нового закона виборчого. При помочи сього закона відобрано соткам тисячів право виборче, щоб лиш істинно-рускіе могли тим певнійше війти в парлямент.

Ми на разї роздивимо ся про значінє нового виборчого права для російської України.

Новий виборчий закон дуже обкраяв виборчі права окраїн, що заселені „інородцями“. Поляки мають право слати в Думу тілько 14 послів, Кавказ 10, Кірґізи, Калмики і инші зовсїм позбавлені виборчого права! Дійсно, в думі тепер голоси „інородців“ не мати-муть ніякого значіня. Дума буде дійсно Русскою (Великорусскою), хоч не руского 50 міліонного народу, а нечисленної жмінки русских поміщиків і русскої буржуазиї. Велико-русский нарід мало чим може потїшити ся.

Чоловік, несьвідомий клясових і національних відносин на Україні, помислить, що Україні пощастило удержати за собою посольські мандати: По старому виборчому закону Україна слала 97 послів в думу і по новому закону має слати стільки-ж. Отже на поверхний погляд здаєть ся, ніби уряд патронує над Україною, бо дає їй ті самі права, що і корінній Росиї. Та дуже помилить ся той, хто так мислить.

Уряд досконало розуміє українську справу; довгий політичний досьвід навчив його вірно цінити з'явища житя. Він добре памятає історичну минувшість українського народа, його боротьбу з сусїдами...

Российський уряд добре памятає Виговського, Полуботка, Дорошенка, Мазепу, Кальнишевського і тому щиро в души зачисляє і Українців до „інородців“. Чому-ж він не зменшив число послів од України?

Справа дуже проста. Український нарід — єсть нация селян хліборобів з невеличким додатком робітницького елєменту. Шляхта-поміщики і промислова буржуазия — то елєменти чужі. Великоруси по лївий бік, а Поляки по правий берег Дніпра (до них долучили ся спольщені або змосковщені елєменти українські та инші).

По новому виборчому закону українські селяни на 100 виборщиків мають право послати 21, поміщики 55, горожани 22, робітники 2. Отже з сих даних кождий ясно бачить, що перевага поміщиків забезпечена. Отже од поміщиків і буржуазиї на Україні підуть послами — не Українці. Українських депутатів може послати тільки українське селяньство. Але що може зробити 21 виборець проти 79? Відповідь ясна: інтереси Українців будуть заступати в думі русскі поміщики та буржуазия по лївий, а польські по правий бік Дніпра. Дуже тепло буде українському народови од таких оборонців. Новим виборчим законом український нарід більше позбавлений виборчого права, як Поляки, та кавкаські народи, коли не зовсїм фактично позбавлений.

Польські пани, хоч в справі социяльних реформ певно будуть реакцийною силою, проте в справі культурно-просьвітній вони обороняти-муть прав польського народа не згірше од польського поступовця.

Од нашого паньства і буржуазиї сего сподівати ся, певна річ, годі. Паньство на Україні— ворог націоналізациї укр. шкіл, судових адміністративних і господарських інституций.

Український нарід не має своїх національно свідомих паньства і буржуазиї і тому не було потрібно зменшувати число посольських мандатів від України; треба було тільки обкраяти виборчі права укр. селян та робітників, аби зробити їх безсильною політичною меншостию.

Уряд так і зробив.

І став ся таким чином знаменитий приклад, якого ще не було в теориї: маємо таку конституцию, що хоч нас і 30 міліонів, а провести в думу своїх послів ми не можемо.

Нарід український буде змушений шукати инших шляхів. Новим виборчим законом конституция для українського народа скасована: маніфест 17 октября для нас уже не істнує. Але жити треба. І вмирати нікому не хочеть ся.

Знов виникає пекуча потреба осьвідомленя українських мас, піднесеня його культурности, орґанізациї, утвореня національної солїдарности, що є одиним ратунком укр. народа.

Український рух піде в глиб, українські партиї мусять віддатись внутрішній роботі, перетворити укр. суспільство, укр. нарід в солїдарну асоциацию сьвідомих своїх національних інтересів щиро-демократичних людий.

Курене тютюну і чоловік.

Коли я колись курив не мав ніколи трівкої думки і одноманітности до одного предмету в духовій і фізичній роботї. Курити, значить, бути ворогом того всього що замінюєть ся за клубки диму; що змінюєть ся за той ди мдоброго; користного, красного і здорового зі сторони матеріяльної і моральної. Чоловікови курячому завсїгди щось бракує, завсїгди його думка немов десь... завішена — і коли паляч закурить, затягне тої ніякотини в груди, так припнята думка, гойдаєть ся наче гойданка, без жадного ограниченя; дуще попреш силою, дуще гойдаєш ся, дущого потягнеш „шлюга“, думка на припоні себто на припоні людського мозґу дуще сїпаєть ся.

Чоловік котрий не курить, вкладає всі думки нерозвинено в оден пункт, без перерви, бо він знає що лише має те і те робити і не мати на думці якихось „милих“ наслїдків від затягнутого диму. Людські груди і будова легких, се не вимурований комин з цегол! Так само при роботї фізичній не палячому борше час сходить, тому, що він затримує біг його в одному напрямові; що противно являєть ся палячому, або як сказати — ходячому коминови, на образ і подобу людську.

Від коли не курю, чуюсь цілком иншим чоловіком, бо я здоровійший в грудьох, не маю неприятного смаку рано, так саме як і злого язика, часом з богатьома прищами, а то тому: не вивуджую димом язика, цілий вечер аж до спаня. Гроші котрі тепер не пускаю з димом повертаю на часописї, котрих читаю більше від тоді, від коли не купую тютюну. Вправді сказавши, я не знаю чи істнує якийсь там тютюн. У часї коли другий курить я щось иньше користнійше роблю; у вільнім часї і на пр. в роботї, в часї полуднішної перерви, иньші витягають тютюн, а я часопись. І чи не лучше-то щось читати в тім самім часї, замість куреня? Каже — що куреня не на перешкоді в часї читаня... Я ніколи не повірю нікому, хто се говорить, бо курець читаючи хоче задоволити ся більше куренєм ніж читанєм. Хто говорить, що не може залишити курити, хотяй вже кілька разів пробував, я скажу, що він сего ніколи собі не казав, бо єсли воно рішуче слово: „так“, воно не може бути інакше, лише так, як чоловік постановить. Отже, хто скаже рішочо: „нема тютюну“, тому, що я вже більше не курю — то повинен се зробить, та перестати курити, а той час замінити на щось богато користнїйшого. Єсли хто хоче полишити курити, лише задля шпарованя центів, або чогось иньшого в тім разї, нехай курить дальше, бо те золото що стоїть нагарбане купами, належить до кождої істнуючої і дорослої людини. І то в повнім слова того значіню належить, до кождої дорослої людини, працюючої від малку, чи то духово, чи то фізично — і ще раз скажу — всї ми повинні се говорити доти, доки й ті не скажуть що гарбають те саме а своїх братів німцо і шкуру виправили — би, тай продали-би... І чи нам випадає курити? Ні! поверни той матеріял на щось иньше? скажи, любий брате, тому навіть не курити, щоби лиш себе сьвідомити...

Арій.

СПРОСТОВАНЄ.

На підставі ухвали з дня 20-го Юлія 1907 просить ся помістити слїдуюче спростованє:

В ч. 29. „Свободи“ було напечатане желанє від п. С. Камінського при нагоді його відїзду до краю яко від члена основателя „Тов. Тисьмениця“. П. С. К. не то що не був основателем але навіть і не був звичайним членом сего Тов.

Дня 10-го Апріля 1900. п. С. К. був перший і послідний раз на мітинґу Товариства, і заявив що хоче бути членом сего Тов. однак видко жалував пару центів на добру і потрібну справу, кажучи, що не має при собі гроший, отже дає тимчасом яко запоруку 25 цнт. Тільки і всего було. І тепер п. С. К. (за 25 цнт.) зве себе основателем Тов.

Таких оснувателів, що то основують устами а на ділі доброго і користного нічо не показують є много.

Михаїл Угорчак секр.

В виду сього, що при всяких таких нагодах, як відїзди, пращаня і т. д. усякі людці надуживають часописи до своїх особистих цілий, амбіций, а їх віродостойність нераз годі провірити, осьвідчає ся, що на будуче не буде друкувати ся ніяких желань пращань, повіншовань і т. и. Гадає ся, що сим усуне ся раз на завсїгди усякі непорозуміня.

Редакция.

ОДИНОКЕ УСЛІВЄ.

Гобсон, коли вибирав ся на експедицию до Індій, сказав: „Я вірю що коли усе піде мені добре в Індії, то усе те буду завдячував лишень доброму травленю.“ Сї слова мають незвичайно велику вагу. Він добре про се знав, що здібність і сила до безнастанної праці будь в якім небудь заводї головно від сього залежить, та ніколи не можна підняти ся ніякої праці не посідаючи доброго травленя. Наколи травленє будете удержугати в таких услівях, будете тїшити ся добрим здоровлєм, і тому не позваляйте, аби ви утратили апетит. Уживайте Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина сейчас при перших обявах несупокою, подразненя або недиспозиції, а скоро відзискаєте здоровлє і сили. Се натуральне вино і лік зі зїля ділає незвичайно добре на кождий жолудок, спроваджує добрий апетит і скріпляючий сон, приготовлюючи усякого до їди і праці. Оно витворює нову, чисту кров, удержує чистий цьвіт лиця, оно дасть вам силу і енерґію. Дістати мож у всїх аптиках.

Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

СЛАВЯНЬСКЕ ІМІГРАЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

се товариство зложене з людий усїх славяньских народностей, які є в Америці (кромі Поляків). Цїлию Товариства є опіка над усїми славяньскими іміґрантами, **без огляду на їх народність і віру.**

Членом Товариства може бути поодинокий чоловік або товариство.

Член доживотний платить раз на все $500.00.

Член основатель (братство $50.00 вступного і 10 дол. річно.

Член основатель (оден чоловік) $25.00 вступного і 5 дол. річно.

Член дійсний (братство) 10 долярів на рік.

Член дійсний (оден чоловік) 5 долярів на рік.

Член спомагаючий (оден чоловік) 2 доляри на рік.

Організації як Союз, Соєдиненіє і другі, мають право за кождих $250.00 заплачених до каси товариства іменувати одного члена до Загального Комітету Товариства.

Головні урядники Товариства:

М. І. Пупин, предсїдатель,
А. Б. Коукол, секретар,
А. С. Амброз, касієр.

В Уряді товариства є трох Русинів:

К. Кирчів, містопредсїдатель,
І. Ардан, директор,
П. Кешеляк, член Заг. Комітету.

Гроші для Товариства можна посилати або впрост на руки касієра: A. S. Ambrose treas. S. I. S. 25 Ave A. New York. або до редакції Свободи

Swoboda
184 Hudson St., Ne wYork, N. Y.

Не забувайте на долю Ваших сестер і братів — іміґрантів!

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Парпляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Озсак, Trauger, Pa.
Ф. Полявка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. Л. Левицкий, Shenandoah, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
О. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока русько народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00,
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсі книжки:
1) Книжку членів (Іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.
На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Ч. 244. **КВІТ** $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Кісс отримав яко посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Brownsville, Pa. July 8 1907.
Іван Кісс.
Сьвідки:
Іван Крішфалуші,
Іван Петриско.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 6.
Мих. Бенча, предс.,
Іван Петриско секр.

Ч. 248 **КВІТ** $31.00
на трийцять оден долярів, котрі п. Марія Лайчак отримала яко посмертну запомогу по донці Марії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Марія Лайчак.
Сьвідки:
Кузма Здзеба,
Александер Пеляк.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 42.
Антоній Кузмич, предс.,
Александер Ковалець секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Реймі, Па. Бр. [illegible] Волод. від. 58 взиває усіх своїх членів, щоби явили ся на день 28-го юлія позаяк в той день брацтво буде сьвяткувати память свого заступника. Хто не явить ся, буде караний після статутів.
Ю. Баранюк предс.,
Т. Барна заст. секр.

Ансонія, Конн., бр. сьв. П. і П. Від. 10. взиває усіх своїх членів, які не мешкають в місци, а в околици, щоби кождого місяця перед мітинґом присилали свій розмет на руки секретара брацтва. Хто не пришле свого розмету, буде вичеркнений з брацтва і Союза.
J. Poliwka,
135 Main St. Derby, Conn.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ
як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати на еред.

Брацтво
сьв. Івана Хр. від. 32. в Голійок, Масс. устроює дня 3-го серпня с. р. **БАЛЬ** в „Hibernian Hall“ Вступ від особи 25 цнт. Початок точно о годині 7-ій веч.

ВЕЛИКИЙ ВЕЧЕРОК
устроює дня 27 го липня с. р. Брацтво сьв. Володимира в Ню-Йорку в день 4-го річного ювилея в Ліберти Гол, 257—263 E. Houston Str., New York, на який запрашае усіх Русинів і Русинок з Ню-Йорку і околиці.
Вступ від особи 15 цнт. Початок о год. 7-ій вечером.

Товаришки житя,
русинки, що-б уміла читати і писати, в віці від 17 до 22 літ, пошукує Русин, літ 24, 1000 дол. готівки, зі сталою роботою $3.00 денно. Зголошувати ся з залученем фотоґрафії на адресу:
M. Fedorczuk,
Box 76, Nanaimo,
30—31 B. C. Canada.

КОНКУРС
Руска парафія в Реймі, Па., потребує дяко-учителя. Кандидати мають виказатись відповідними кваліфикациями та й мусять розуміти добре свою річ; обовязки (по при церков) суть провадити школу, заложити і вести церковний хор. Платня $40.00 місячно і такі епитрахильні доходи, які звичайно суть по американьских руских парафиях.
Зголошеня прошу посилати на адресу: Rev. P. Poniatyszyn, Box 182, Ramey, Pa.
На жадане близших информаций що до посади дасть ся радо відповідь.
Церковний Комітет.

Молода парохія в Елизабет Н. Дж.
неначе молода ростина, потребує доброї опіки, догляду і головно помочи. За такою помочію звертаєсь она до своїх старших сестриць, инших парохій американьских. В тій цїли вислано двох чесних порахіян, Николу Гриненка і Семена Лакомого, яко колекторів по тих старших сестрицях о поміч. Просить ся отже приняти їх жичливо і не жалувати кількох центів на велику і сьвяту ціль — церков, а бодай дати їм добре слово і добру пораду і хоть ми за се може й не відплатимо, так відплатить Той, в котрого руках хліб котрий їмо і воздух, котрим дихаємо.
Мих. Дичко, предс. парохії,
Мих. Заханич секр. парохії.

ТОРЖЕСТВЕННЕ
Посьвячене руской гр. к. церкви сьв. Михаїла в South Fork, Pa. відбуде ся дня 2-го септембра в понеділок на Labor Day 1907 о годині 10 рано. Преосьвященний С. С. Ортинський, наш руско-американьский Епископ доконає чину посьвяченя; пітсбурский хор під управою п. І. Костюка буде сьпівати підчас торжества. Запрашаємо всї рускі брацтва і всіх чесних Русинів Американьских. Адресовати до: Rev. N. Pidhorecki, P. O. Box 543, South Fork, Pa.
За Раду Церковну:
о. Ник. Підгорецкий, предс.,
Мих. Булик секр.
Мих. Ясенко, касієр.

В МІСЯЦЮ ЮНЇЮ 1907 РОКУ ПЕРЕСТАЛИ БУТИ ЧЛЕНАМИ Р. Н. СОЮЗА:

В. 3. Щерба Михайло
Паздрій Михайло
Яворский Теодор
Гнатишко Михайло
В. 4. Пісняк Іван
Воляньский Іван
В. 6. Унґур Юрий Іванів
Кричфалуші Стефан
Кричфалуші Вас. Майлїку
Стойка Мих. Церківник
В. 7. Хавко Петро
Гарайда Михайло
В. 15. Сьвєнтонь Іван
В. 16. Кец Іван
Соляк Петро
Салей Андрей
Судія Теодор
В. 19. Пірник Іван
В. 22. Ґуреш Іван
В. 23. Ференчі Юрій
В. 28. Цюрко Григорій
В. 33. Мазепа Николай
Любянецкий Іван
Любянецкий Михайло
Дацко Николай
Сушницкий Матій
Сахар Михайло
Жатек Дмитро
Сидоряк Петро
Рафун Петро
Сохацкий Емилїян
Ліґер Нитефор
Грім Василь
Кульба Ілько (Югас)
Баран Михайло
Гричишин Роман
Пац Никита
Ґесловский Антін
Кузма Василь
Грицко Онуфер
Бурдуляк Лукач
Юрчик Николай
Припустник Михайло
Галама Іван
Яцко Антін
Караїм Василь
Ґловіньский Стефан
Степчук Василь
В. 36. Беднарчик Михайло
Коваль Юрій
В. 40. Пивовский Йосиф
Куцар Василь
Качур Дмитро
Кабал Іва
Гунька Александер
Данило Василь
Чуряк Анна
В. 41. Товстій Павло
В. 42. Судія Теодор
Деркач Михайло
В. 43. Михальцьо Федор
В. 46. Ґур Михайло
В. 52. Васара Гнат
Шипляк Юрій
Адамчак Михайло
Бак Николай
В. 53. Долпк Онуфер II.
Корнецкий Михайло
Мецьо Антін
Паславский Іван
Решетило Яков
Кушвара Андрей
Дудич Арсеній
Бодяк Павло
В. 55. Кравчак Дмитро
Голоша Іван
В. 57. Ванько Іван
Пиндус Тимко
В. 58. Попович Григорий
В. 63. Пельчар Андрей
В. 64. Гандоґа Іван
Гандоґа Михайло
В. 70. Петровский Филип
В. 72. Хрущ Параска
В. 74. Ковтубей Василь
Глєба Іван
Демчик Дмитро
Дзвонар Юрий
В. 77. Станко Іван
Франь Францїшек
В. 80. Тіюх Стефан
В. 81. Белзецкий Петро
Печериця Василь
Онисько Гарасим
Савчук Олекса
Мацала Яков
В. 82. Кіч Дмитро
Кіч Николай
Косарич Федор
Подоляк Ілько
В. 85. Кулик Юліян
В. 91. Бищак Петро
Косарич Григорий
Завіриньский Яков
В. 92. Драґун Іван
Крайківский Волод.
Кобасюк Волод.
В. 93. Губінка Михайло
В. 94. Суский Йосиф
Платуш Йосиф
В. 96. Стефаняк Григорий
Процьо Семен
Ляхович Йосиф
Гомзяк Іван
Коціньский Ігнатий
В. 99. Любіньский Павло
Стебницкий Гринько
В. 102. Ґомбош Іван
Бахоровский Федор
В. 103. Буряк Тимко
Глюзд Николай
Плечий Юрий
Плечий Никола
Микитик Мих. (стар.)
Шпортак Василь
В. 104. Бабій Анна
Висловский Стах
Лабуза Михайло
В. 107. Кісїль Стефан
В. 108 Басараб Іван
В. 109 Тулак Іван
В. 111. Ґера Іван
Федецкий Михайло
В. 112. Конопада Василь
Сьпівак Олекса
Конопка Федор
Окрепкий Антін
Воробець Василь
В. 114. Ковтан Михайло
В. 116. Кобиляньский Михайло
В. 117. Кобялка Стефан
В. 120. Ґлух Василь
В. 121. Дарґай Михайло
Фецак Андрей
Талабош Михайло
В. 122. Ґрайцар Зузанна
В. 123. Таньчин Петро
Бурдзяк Михайло
Ціхович Александер
Костюк Яков
Процяк Григорий
Стебелецкий Николай
Худечкий Онуфрій
В. 124. Крупа Іван
Ференчк Григорий.
В. 131. Цупа Андрей
Козуб Василь
Шарко Петро
В. 134. Ковач Іван
В. 135. Доцко Йосиф
Шовтис Йосиф
В. 136. Венґрин Дмитро
Дас Володимир
Луців Николай
Валєвский Кость
Галущик Никола
Збанишин Григорий
Буряк Андрей (стар.)
В. 144. Квасняк Дмитро
Крика Семен
В. 146. Латушек Мартин
В. 147. Бойчак Максим
Лупотаньский Іван
В. 148. Риджанич Василь
В. 149. Гнатишин Николай
В. 150. Гвоздецкий Николай
Ільницкий Ів. Янїнович
В. 151. Ковальчик Настя
Ковальчик Евка
Козак Анна
Сахар Анна
Синів Марія
Щерба Ксеня
В. 153. Шпак Іван
Петрик Михайло (стар.)
Чеґіс Стефан
В. 155. Пєльний Яков
Мазґаль Николай

СУСПЕНДОВАНІ:
В. 1. Бандура Михайло
В. 69. Зубликевич Василь
Рольдич Теодор

Т. Лабовский,
Голов. Рекорд. Секретар.

Рідний Край
часопись щотижнева.

До наших переплатників та прихильників.

З великим жалем повідомляємо наших шановних передплатників і прихильників про ту пригоду, що стала ся нам.

Ще й раніш деякі числа „Рідного Краю“ бували конфісковані, та все-ж таки це не спиняло дальшого виходу видання. Аж це, 16-того квітня, по наказу полтавської адміністрації, було запечатано типографію Шіндлера, де друкував ся „Рідний Край“; при тім було офіціяльно повідомлено, що типографія зачиняеть ся „за печатаніе изданій вреднаго направленія“.

В ґазетах з'явила ся звістка, що ця кара постигла типоґрафію за те, що в 15 му числї „Рідного Краю“ було надруковано промови думського депутата Сайка, але ця звістка була невірна: некористну увагу звернув на себе в 15 Нрі „Рідного Краю“ — фейлєтон Л. Старицької „І сьміх і горе“.

Друкарню було зачинено на 7 день. — 23 го квітня вона одчинила ся знов; але кара зробила своє діло: випустивши з великим ваганням ще 2 номера „Рідного Краю“ типоґрафія на-далі рішучо одмовилась друкувати наше видання і вернула нам все те писання, що було їй дано для 19-го номера „Рідного Краю“.

Свою одмову типоґрафія пояснила тим, що вона боїть ся нового замкнення її на довший час, або й на завжди.

Опинившись у такому лихому становищи, ми мали перед собою два виходи: або припинити наше видання зовсїм, або перенести його в инше місце.

Ми зважили видання не руйнувати, бо дуже нам було б шкода знищити таку дорогу для нас справу, як видання „Рідного Краю“. Отже ми зважили перенести його в инше місце, і робимо пильні заходи, щоб перенести „Рідний Край“ в Київ.

Шкода нам, що приходить ся переносити видання з Полтави. Тут воно пустило коріння, тут у його було своє місце. Та що робить, коли в Полтаві життя для нашої часописї не можливе. Ми берегли „Рідний Край“, скільки могли однак і велика наша обережність не помогла: а тепер як не одним, то иншим способом женуть із Полтави.

Звісно, переход в инше місце, в Київ, потребує багато клопотів і більших коштів, — та що робить.

З того-ж переходу виникає ще одна значна неприємність: в виході „Рідного Краю“ має бути на який час перерва, бо на владнування всьої справи, щоб почать видавати часопись на новому місци, треба часу (місяців зо 2). Ми будемо дбати проте, щоб, по змозї, задовольнити наших передплатників за ту перерву в досиланню „Рідн. Краю“: як тільки почнемо видавати його знов, то випускатимем номери в побільшенім розмірі, щоб надоложити те, чого передплатники не одержали.

Картини П. Сластіона, яко додаток до „Рідного Краю“ 1907-го року будуть розіслані передплатникам в осени.

Засилаючи щиру подяку усім, хто запомагав в нашій праці, сподіваємось, що й на далї наші передплатники й прихильники будуть дивити ся на „Рідний Край“, як на справу громадську, не відцурають ся від нас підчас лихої пригоди і піддержуть нас, коли почнемо свою працю з новою силою й новою доброю надією.

Редакторка
О. Косач (Олена Пчілка),
Видавець М. Дмитрієв.

Адресар Братств Р. Н. Союза.

Єсли хто найде похибку в адресарі свого братства, нехай сейчас повідомить про се редакцію.

Від. 66. Братство сьв. Андрея в Ню-Йорк, Н. Й. Данило Павлик, предс., Павло Зятик, кас., Андрий Павлик, секр. Мітинґи місячні відбувають ся все в пятницю по десятім о години пів до осьмої в гали п. Міхалика, ч. 1341 Ave. A, в Ню-Йорку. Адр.: Paul Ziatyk, 515 E. 70th St., New York, N. Y.

Від. 67. Бр. сьв. Арх. Мих. в Ботлер, Па. Г. Павук, предс., І. Бунґа, кас., Ю. Краніцкий, секр. Міт. 3-тої неділї в місяци. Адр.: Julian Kranickij, Box 277, Butler, Pa.

Від. 68. Бр. М. Р. Н. С. в Ансонії, Конн. Мостовий Гриць, сек., Адр.: H. Mostowyj, 14 Jersey St., Ansonia, Conn.

Від. 69. Тов. „Зоря“ в Ню-Йорку А. Корпан, предс., М. Мартинів, кас., Л. Ванчицкий, секр. Міт. кождої 4-тої суботи в місяцю в Ліберті Гал, 257-63 E. Houston, St. N. Y. Адр.: J. Wanczyckyj, 641 E. 11-th St. New York.

Від. 70. Клюб пост. Русинів в Джерзі Сити, Н. Дж. А. Сандович, предс., Л. Павелчак, кас., М. Келичава, секр. Міт. по 10-тім в пятницю. Адр.: M. Keleczawa, 140 Essex St., Jersey City, N. J.

Від. 71. Бр. сьв. Ів. Хр. в Франклін Форнес, Н. Дж. А. Цвайк, предс., М. Саболь, кас., П. Данчевский, секр. Міт. другої неділї по першім. Адр.: P. Danczewsky, Box 115, Franklin Furnace, N. J.

Від. 72. Бр. сьв. Волод. в Алден Сте., Па. О. Рудавский, предс., Ю. Гавриляк, кас., Н. Галайда, секр. Міт. першої неділї місяця. Адр.: N. Halajda, Alden Sta., Pa. (Luzerny Co.)

Від. 73. Братство кн. Данила в Правіденс, Р. Ай. М. Борис, предс., Н. Стельмах, секр. Мітинґи відбувають ся кождої третої неділї в місяцю. Адрес братства: N. Stelmach, 32 Atwood St. (rear), Providence, R. I.

Від. 74. Бр. сьв. Юрія в Гренвіл, Н. Й. І. Мітруз, предс., Ю. Гавелка, кас., М. Демчик, секр. Адр.: M. Demczyk, Box 559, Granville, N. Y.

Від. 75. Бр. сьв. Волод. в Мт. Кармел, Па. В. Карлик, предс., І. Воргач, кас., А. Грабский, секр. Міт. в неділю по 30-тім Адр.: Alex Hrabski, 309 W. 2-nd St., Mt. Carmel, Pa.

Від. 76. Бр. сьв. Ів. Хр. в Ню-Йорку, Н. Дж. І. Добуш предс., Ник. Савчак кас., Гр. Ґінда секр. Адр.: Gregor Ginda, 145 Pacific St., Newark, N. J.

Від. 77. Бр. сьв. Стефана в Йорквил, О. Ів. Станько, предс., Ст. Кабан, кас., Т. Онисик, секр. Мітинґи відбувають ся в четверту неділю місяця у Ст. Кабана. Адр.: St. Onysyk, Box 16 Yorkville, O.

Від. 78. Бр. сьв. О. Ник. в Майнерсвіл, Па. С. Бардон, предс., Й. Вайда, кас., М. Котляр, сек. Адр.: M. Kotlar, Box 508, Minersville, Pa.

Від. 79. Бр. сьв. Юрія в Маєрсдейл, Па. Л. Оліяр, предс., Н. Гіляк, кас., І. Мацько, секр. Адр.: John Macko Box 208, Meyersdale, Pa.

Від. 80. Бр. сьв. Михаїла в Плезент, Валі, Па. П. Славиняк предс., П. Кресняник, кас., І. Тернавчук, секр. Мітинґи відбувають ся в неділю по 15-ім. Адр.: I. Ternawczyk, Box 14, Westmoreland, Pa.

Від. 81. Бр. сьв. П. і П. в Балтімор, Мд. М. Дурдела, предс., Т. Федоранко, кас., Й. Дурдела, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця. Адр.: Jos. Durdela, Curtis Bay Sta., Baltimore, Md.

Від. 82. Бр. сьв. П. і П. в Ню Александрія, Па. А. Круль пред., Ст. Иванисек, кас., Н. Кич, секр. Міт. в першу неділю по 15-тім. Адр.: N. Kicz, Box 176, New Alexandria, Pa.

Від. 83. Сестрицтво сьв. Любови в Карнеґі, Па. Т. Пронько, предс., Наця Максимович кас., Параска Юрчак, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю кождого місяця в рускій школї. Адр. сестрицтва: Sisterhood St. Lubwa, Box 290, Carnegie, Pa.

Від. 84. Бр. Арх. Мих. в Кенонсбурґ, Па. І. Балоґа, предс., Василь Циган, секр., А. Ончак, кас., Міт. в другу неділю по першім. Адр.: W. Cyhan, Box 121, Canonsburg, Pa.

Від. 85. Бр. сьв. Арх. Михаїла в Гейзелтон, Па. М. Мардиняк, предс., М. Носаль, кас., Адам Романьчак, секр. Адр.: Adam Romanczak, 510 East Broad St., Hazleton, Pa.

Від. 86. Бр. Пресьв. Бог. в Олифант, Па. І. Савчак, предс., С. Митренко, кас., І. Коцан, секр. Міт. в третю неділю місяця. Адр.: I. Kocan, Box 272, Olyphant, Pa.

Від. 87. Бр. сьв. Вас. в Ленкестер Н. Й. П. Сільвницкий, предс., П. Нестор, кас., Ст. Кін, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: St. Kin, Depew, N. Y. 122 Elcott Road.

Від. 88. Братство Успенія Пр. Діви Марії в Крос Форк, Па. Сидор Мацко, предс., Ів. Фечич, кас., Теодор Панцьо, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 20-ім кождого місяця в домі С. Мацка. Адр. братства: Theodore Pancio, Box 64, Cross Fork, Pa.

Від. 89. Бр. Арх. Мих. в Сімпсон, Па. А. Гичка, предс., Ф. Гогоц, кас. і секр. Міт. в четверту неділю місяця. Адр.: F. Gogoc, Simpson, Pa.

Від. 90. Бр. сьв. Ів. Хр. в Сентралія, Па. Ф. Козак, предс., Я. Цотий, кас., А. Карпяк, секр. Міт. кождого місяця 15-го. Адр.: A. Karpiak, Box 313, Centralia, Pa.

Від. 91. Братство сьв. Димитрія в Мікіспракс, Па. Я. Звіринський, предс., І. Порада, кас., Ф. Кавалко, секр. Мітинґи відбувають ся в третю неділю місяця. Адреса братства: F. Kawalko, Box 117, McKees Rocks, Pa.

Від. 92. Бр. сьв. О. Ник. в Тейлор, Па. Ю. Крайківский, предс., С. Гуляші, кас., Тео. Яремко, секр. Мітинґи в третю неділю по першім. Адр.: Theo. Yaremko, Box 26, Taylor, Pa.

Від. 93. Братство Йосифа Обручника в Ню Борг, О. І. Тундер, предс., Й. Волк, кас., Н. Барна, секр. Адр.: N. Barna, 3963 S. E. 86 St., New Burgh, O. Мітинґи в неділю по 15-тім кождого місяця.

Від. 94. Бр. сьв. Тройці в Ню Бритейн, Конн. Ст. Роман, предс., Й. Гибай, кас., А. Роман, секр. Міт. 3-ої неділі по першім. Адр.: A. Roman, 34 Oak St., New Britain, Conn.

Від. 95. Бр. сьв. Арх. Мих. Я. Прислонский, предс., В. Яцканич, кас., В. Шипула, секр. Міт. по 15-тім в неділю. Адр.: W. Szypula, Box 222, Beaver Meadows, Pa.

Від. 96. Бр. сьв. Н. Ів. в Пітсбург, Па. А. Стефанович, пред., І. Губяк, кас., І. Піхота, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця. Адр. A. Stefanovitch, 109 S. 7-th St., Pittsburg, Pa.

Від. 97. Бр. сьв. О. Ник. в Майрон Гайтс, Па. Г. Гарбера, предс., П. Шептак, кас., Ю. Кулик, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: G. Kulyk, Keiser, Pa.

Від. 98. М. Р. Н. С. в Шенандоа, Па. Г. Курила, предс., М. Курила, кас., С. Демчко, секр. Міт. в неділю по 20-тім кождого місяця. Адр.: S. Demczko, 535 W. Centre St. Shenandoah, Pa.

Від. 99. Бр. сьв. Отця Николая в Вилкесбері, Па. М. Ковалишин, предс., С. Лукач, кас., А. Шкробяк, секр. Міт. відбувають ся кождої неділі по 15-ім в церковній салі North Main St., Адрес: Anthony Skrobiak, 52 Johnson St., Wilkesbarre, Pa.

Від. 100. Бр. Сест. сьв. Ольги в предс., Т. Шуляк, кас., М. Шуляк, секр. Міт. 4-тої неділі по Мікіспорт, Па. М. Мячка, першім. Адр.: Maria Szulyk, Box 404, McKeesport, Pa.

Від. 101. Бр. Пр. Богор. в Кепонсбург, Па. М. Гресь, предс., М. Хохоляк, кас., А. Ярковська, секр. Міт. в послідну неділю місяця. Адр.: A. Jarkowska, Box 381, Canonsburg, Pa.

Від. 102. Бр. сьв. П. і П. в Клівленд, О. С. Брунарский, пред., В. Моврик, кас., А. Качала, секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: A. Kaczala, 26 Horsel St. 6 door, Cleveland, O.

Від. 103. Бр. сьв. О. Николая в Експорт, Па. В. Чупа, предс., М. Чупа кас., А. Суранович, секр. Мітинґи відбувають ся по 15-ім кождого місяця в домі В. Чупи. Адрес: A. Suranowych, Box 66, Export, Pa.

Від. 104. Бр. сьв. О. Ник. в Перт Амбой, Н. Дж. М. Вавервчик, предс., Василь Борсук, кас., К. Шкурат, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по 15-ім в другій половині. Адрес: K. Szkurat, 390 High St., Perth Amboy, N. J.

Від. 105. Бр. сьв. Мих. в Вілмінгтон, Дел. М. Іконяк, предс., С. Федорига, кас., М. Возний секр. Міт. в перший второк по 10-тім. Адр.: Mike Wozny, 329 Townsend St., Wilmington, Del.

Від. 106. Тов. Русинів в Шікаго, А. Гербут, предс., Др. В. Сімсонович, кас., Д. Пікулга, секр. Міт. в першу неділю по 10-тім. Адр.: P. Szpikula, 367 E. Division, Chicago, Ill.

Від. 107. Бр. Благ. Пресьв. Бог. в Сейр, Па. Ан. Лучейко, пред., Ст. Яцко, кас., М. Семетюк, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: Matthew Semeniuk. Box 282, Sayre, Pa.

Від. 108. Бр. сьв. Володимира Вел. в Ню-Йорку, Н. Й. Яков Корнат, предс., А. Шеремета кас., К. Наконечний, секр. Мітинґи відбувають ся в трету суботу по 1-ім під числом 155 Ave C, New York, N. Y. Адр.: K. Nakonecznyj, Suite 407 Flatiron Bldg. New York.

Від. 109 Бр. сьв. Арх. Мих. в Елсворт, Па. М. Панчак, предс., Т. Копилчак, кас., П. Ґалайда, секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: P. Galajda, Box 102, Scenery Hill, Pa.

Від. 110. Бр. сьв. П. і П. в Лідсдейл, Па. П. Смольницкий, предс., і кас., І. Тигоч, секр. Міт. в кожду другу неділю. Адр.: John Tyhocz, Box 59, Leetsdale, Pa.

Від. 111. Бр. сьв. Ів. Хр. в Алеґені, Па. Н. Оришко, предс., Павлащак, кас., О. Ґера, секр. Міт. в другу неділю по першім. Адр.: N. Oryszko, 673 Preble Ave. Allegheny, Pa.

Від. 112, Тов. Любов в Нюарк, Н. Дж. Іван Новицкий, предс. Гр Бойкевич, секр. Д. Гриців, кас. Міт. відбувають ся в суботу по 15-ім. Адр.: J. Nowicky, 329 15-th Ave Newark. N. J.

Від. 113. Бр. сьв. Вас. в Ню Флоренс, Па. В. Баран, предс., Ф. Курчик, кас., Антін Цапар, секр. Міт. в першу неділю по 15-тім. Адр.: A. Capar, Box 196 New Florence, Pa.

Від. 114. Бр. сьв. П. і П. в Донмор, Па. Ст. Хома, предс., І. Бечко, кас., М. Лукач, секр. Міт. що третої неділі в місяцю. Адр.: M. Lukacz, 209 Prospect St., Dunmore, Pa.

Від. 115. Бр. сьв. Арх. Мих. в Філяделфія, Па. В. Реґрут, предс., Ст. Бучко, кас., М. Матляк, секр. M. Matlak, Box 38, Silver Creek, Pa.

Від. 116. Бр. сьв. Мих. в Чісголм, Мінн. І. Хрущ, предс., В. Городим, кас., М. Кобиляньский, секр. Міт. в неділю по 20-тім. Адр.: M. Kobylansky, Box 377, Chisholm, Minn.

Від. 117. Тов. „Запорожска Січ" в Ню-Йорку. П. Ярема, предс., А. Цурковский, секр., Ф. Підгірний секр. фінанс., І. Ганачівский кас. Мітинґи в другу суботу по 1-ім в Harmonia Hall, 46 A, Ave. Адр.: A. Curkowskyj, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Від. 118. Сестр. Пресьв. Богор. в Пітсбурґ, Па. К. Бандуровска, предс., М. Біляк, кас., М. Ґут Кульчицка, секр. Міт. кождої третої неділі в місяцю. Ад.: M. Gut, 725 Carson St., Pittsburg, Pa.

Від. 119. Бр. сьв. Арх. Мих. в Латроб, Па. М. Слелія, предс., М. Павлісінич, кас., І. Варґа, сек. Міт. третої неділі що місяця. Адр.: John Warga, Box 935, Latrobe, Pa.

Від. 120. Бр. Пр. Богор. в Спенґлер, Па. Н. Тракало, предс., М. Смарш, кас., І. Ґофрей, секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: John Guffrey, Box 27, Barnesboro, Pa.

Від. 121. Бр. сьв. Ів. Хр. в Трентон, Н. Дж. В. Дубчак, предс., І. Гудак, кас., І. Паславский, секр. Мітинґи відбувають ся в трету неділю місяця в рускій школі при ул. Грент. Адрес братства: J. Paslawsky, 424 Federal St., Trenton, N. J.

Від. 122. Бр. сестр. Пр. Богор. в Трентон, Н. Дж. М. Черемшак, предс., А. Адам, кас., М. Гудак, секр. Міт. в кожду 2-гу неділю місяця. Адр.: Mary Hudak, 43 Adaline St., Trenton, N. J.

Від. 123. Бр. Пресьв. Діви Марії в Скрентон, Па. Гриць Мрикало, предс., Максим Глух, кас., Йосиф Запоточний, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в Lukan гали на Pine Brook. Адр.: J. Zapotoczny, 1108 Meade Ave., Scranton, Pa.

Від. 124. Бр. сьв. О. Ник. в Ормрод, Па. І. Онушка, предс., І. Воротила, кас., М. Гробар, секр. Міт. в кожду третю неділю місяця. Адр.: M. Hrobar, Egypt, Pa. (Lehigh Co).

Від. 125. Бр. сьв. Мих. в Леквин, Па. Ф. Скрип, предс., Ст. Козел, кас., Н. Височаньский, секр. Міт. 10-го в місяцю. Адр.: M. Wysoczansky, Box 202, Laquin, Pa.

Від. 126. Бр. сьв. Мих. в Біверділ, Па. І. Валко, предс., П. Ковальский, кас., М. Сентеляк, секр. Міт. в кожду другу неділю місяця. Адр.: Mike Senteliak, Box 32, Beaverdale, Pa.

Від. 127. Бр. сьв. О. Николая в Бофало, Н. Й. Ник. Буката, предс., Василь Шелесть, кас., Ст. Козій секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адрес: N. Bukata, 24 Gay St., Buffalo, N. Y.

Від. 128. Бр. сьв. Андрея в Лорейн, О. І. Возняк, предс., П. Козимчак, кас., А. Русенко секр. Міт. в неділю по 15-тім. Адр.: A. Rusenko, Box 125, Lorain, Ohio.

Від. 129. Бр. сьв. О. Ник. в Сайксвил, Па. Н. Домбровский, предс., І. Кантор, кас., С. Прочко, секр. Міт. в другу неділю по першім кождого місяця. Адр.: S. Proczko, Box 78, Sykesville, Pa.

Від. 130. Бр. сьв. Фльора і Лавра в Пітсбурґ, Па. Т. Ґут, предс., Т. Волчко, кас., П. Кульчицкий, секр. Міт. в першу неділю по першім. Адр.: P. Kulczycki, 1210 Bingham St. Pittsburg, Pa.

Від. 131. Товариство „Заокеаньска Україна" в Бофало, Н. Й. Радчук Василь, предс., А. Грегуба, кас., Х. Яремка, секр. Мітинґи відбувають ся в салі під ч. дому 124 Amherst St., Адр.: Ch. Yaremka, 103 Peter St., Buffalo, N. Y.

Від. 132. Товариство „Січ" в Мікіспорт, Па. Ілько Гайдук, предс., Д. Сова кас., П. Пастирнак, секр. Міт. відбувають ся в суботу по 15-ім в гали церковній. Адр.: P. Pasternak, Box 506 McKeesport, Pa.

Від. 133. Бр. сьв. О. Николая в Нюарк, Н. Дж. М. Любинець, предс., Д. Гриців, кас., А. Іванишин, секр. Міт в першу суботу по 10-ім. Адр.: A. Iwanyszyn, 15 Broome Str., Newark, N. J.

Від. 134. Бр. сьв. Ник. в Ернест, Па. Ю. Спонток, предс., М. Кузьмович секр., М. Тартін кас., Міт. в 2-гу неділю місяця. Адр.: G. Spontak, Box 7, Ernest, Pa.

Від. 135. Бр. сьв. Георгія в Смок Рон, Па. Н. Лавер, предс., М. Мандзяк, кас., А. Клим, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адреса: Anthony Klym, Box 26, Smoke Run, Pa.

Від. 136. Тов. „Січ" в Карнеґі, Па. Я. Гойсан, предс., Гн. Пенгрин, кас., А. Фецович, секр. Міт. в неділю по 8-ім. Адрес: Alex Fecowycz, Box 273, Carnegie, Pa.

Від. 137. Бр. сьв. Георгія в Вест Сенека, Н. Й. А. Боднар, пред. П. Манцьо, кас., І. Горох, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в гали П. Манька, 616 Ingham Av. Адреса братства: J. Horoch, 619 Center St., West Seneca, N. Y.

Від. 138. Товариство Івана Наумовича в Філядельфії, Па. К. Смакула, предс., А. Келлій, кас., С. Мурянка, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця. Адрес: S. Murianka, 3 R. 213 Poplar St., Philadelphia, Pa.

Від. 139 Бр. Пр. Богор. в Ойл Сити, Па. Петр. Бурак предс., Андр, Бурак кас., Й. Романчак секр. Міт. в 2-гу неділю по першім. Адр.: Jos. Romanczak, Box 76, Oil City, Pa.

Від. 140. Бр. сьв. Арх. Мих. в Йонґставн, О. К. Шелевач, предс., Ст. Гринько, кас., І. Сушереба, секр. Міт. в 2-гу неділю по першім. Адр.: J. Suszereba, 1165 W. Rayen Ave., Youngstown, O.

Від. 141. Бр. сьв. О. Ник. в Литл Фалс, Н Й. І. Корчиньский, предс., Т Ястремский, кас., Ст. Городиский, секр. Міт. другої неділі по першім. St. Horodyski, 110 Furnace St., Little Falls, N. Y.

Від. 142. Бр. сьв. Ів. Хр. в Вандерґріфт, Па. І. Клемонча, предс., І. Кучин, кас., Ст. Горнічар, секр. Міт. в 2-гу неділю по першім. Адр.: St. Hornicsar, Box 247, Vandergrift, Pa.

Від. 143. Бр. сьв. Димитрія в Віндбер, Па. Н. Цицик, пред., Ю. Боклах, кас., Ст. Мацко, секр. Міт. послідної неділі в місяцю. Адр.: St. Macko, Box 277, Windber, Pa.

Від. 144. Тов. Тисьмениця в Ню-Йорку. Д. Підлуский, предс., Л. Угорчак, кас., М. Угорчак, секр. Мітинґи відбувають ся кождої першої і третої суботи в місяцю під ч. 134 „Tompkins Square Hall" E. 7-th St. Адр: Mich. Uhorczak 181 E. 3-rd St. New York, N. Y.

Від. 145. Бр. Неп. Зач. Пресьв. Бог. в Алтона, Па. І. Артимович, предс., М. Рабак, кас., М. Караван, секр. Адр.: M. Karawan, 1928—11-th Ave., Altoona, Pa.

Від. 146. Бр. сьв. П. і П. в Мікіспракс, Па. Ст. Блажовский, предс., Р. Шевчик, кас., Й. Фаль, секр. Міт. 3-тої неділі по першім. Адр.: Jos. Fal, 102 Orchard St., McKees Rocks, Pa.

Від. 147. Бр. сьв. Арх. Мих. в Алентавн, Па. Ü. Вахна, прсд., М. Брудняк, кас., Д. Клеман, секр. Міт. що третої неділі по пол. о 4 год. Адр.: D. Kleman, 214-3-rd St., Allentown, Pa.

Від. 148. Бр. сьв. О. Ник. в Каліфорнії, Па. Ів. Бандровский, предс., Н. Бибель, кас., Д. Кіра, секр. Адр.: D. Kira, Box 32 California, Pa.

Від. 149. Бр. Пресьв. Богородиці в Вест Сенека, Н. Й. Т. Петришин, предс., М. Миськів, кас., П Канцар, секр. Мітинґи по 10-ім в неділю. Адр.: Peter Kancar, 529 Ingham St., West Seneca N. Y.

Від. 150. Бр. сьв. О. Николая в Ірвона, Па. М. Лонєвский, предс., Гр. Лонєвский, кас., Алек. Сікоряк, секр Адр.: A Slkoriak, Box 55, Rosebud, Pa. Clearf. Co.

Від 151. Бр. пресьв. Діви Марії в Алентавн, Па. Євка Замєрска, предс., М. Осейчук, кас., Параньска Трач, секр. Адрес c/o Rev. Nestor Dmitrow North hampton, Pa.

Від. 152. Бр. Пр. Бог. в Гомстед, Па. P. Fesh, секр. 507 3-rd Av., Homestead, Pa.

Від. 153. Бр. сьв. Й Хр в Бервик, Па. Ник, Слєпко, предс., Ів. Бурлич, кас., А. Мацко, секр. Міт. по 10-ім в неділю. Адр.: And. Macko, Box 562, Berwick, Pa.

Від. 154. Бр. сьв. П. і П. в Ню Бритейн, Конн. Мих. Зятик, предс. і секр., А. Герент, кас., Міт. кожду 1-шу неділю в місяци. Адр.: M. Ziatyk, 24 Clark St., New Britain, Conn.

Від. 155. Товариство Запорожска Січ в Перт Амбой, Н. Дж. Предсідатель Семен Вархол, Кирило Пе..ешак, секр., Теод. Годунька, кас. Мітинґи другої неділі в місяцю. Адрес: K. Peleshak, 706 State St., Perth Amboy, N. J.

Від. 156. Братсво сьв. Петра і Павла Шатерой, В. Ва. Йосиф Федро, предс., Кирило Карляк, кас., Іван Савкулич, секр. Адр.: John Sawkulycz, Box 103, Chattaroy, W. Va.

Від. 157. Братство сьв. Димитрія, Донора, Па. Петро Ятчишин, предс., Теодор Кіньо, касієр., Николай Кічан, Box 194, Donora, Pa.

Від. 158. Братство сьв. Володимира, Ню Кенсінґтон, Па. Василь Калиновский, предс., Василь Кузьмиха, кас., Петро Кузьмиха, секр. Мітинґи в другу неділю по першім. Адр. Peter Kuzmyha, Box 675, New Kensington, Pa.

Від. 159. Братство сьв. Петра і Павла в Геркімер, Н. Й. Михайло Бурчицкий, предс., Мих. Шеремета, кас., Северин Середа секр. Мітинґи другої неділі по першім. Адр.: 231 Perry St., Herkimer, N. Y.

Від. 160. Братст. сьв. Юрія в Jamaica, L. I., N. Y. Яков Притика, предс., Петро Болюх, кас., Стефан Вергун, секр. Мітинґи в неділю по десятім. Адр.: Steph. Werhun, 121½ Rokaway Road, Jamaica, L. I. N. Y.

Від. 161. Братство сьв. Петра і Павла, Товер Сиrі, Па. Іван Васько, предс., Михайло Лют., секр. Адр.: Mich. Luta, Box 3, Tower City, Pa.

Від. 163. Товариство Зоря в Edmonton, Alt., Canada. Павло Онущак, предс., Ілія Никифорук, кас., Тома Томашівский, секр. Адр.: T. Tomashewskyj, P. O Drawer 1867, Edmonton, Alta., Canada. Мітинґи другої неділі по першім.